

20 ОЖИШТОДАЈ

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 130 ГОД. IV

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ПЕТКА

БЕОГРАД, 23 МАЈА 1947

ВЛАЈКОВИЋЕВА 8, ТЕЛ. 23-003 и 20-443

ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

ДВАДЕСЕТ ПЕТИ МАЈ

Данас спавимо рођендан дру- га Тита — онај срећни дан који је нашим радним ма- сима и нашим народима дао њиховог највећег сина. Из на- родних њедара рађало се још великих људи, великих и заслу- жних синова народа, али веће- га од нашега Тита ми нисмо и- мали, јер никада нисмо ни пре- живљавали тако великих дана, као што их сада преживљавамо.

Рођендан друга Тита није ни- какав званични државни пра- зник, јер наш Тито није владар, он је вођа својих народа који нас води својим путевима — на срећнију будућности. Титов ро- ђендан стотине хиљада људи спаваше спонтано и топло, а за- истински карактер тога празно- вања можда је најсимболичнији — снај поздрав што га о његовом рођендану сваке године носе стотине омладинци и омладинке шетели са штафетима у рукама из свих крајева Југославије да поздраве Тита и да му захвале дуг живот на срећу свију нас. Јер какав год је тај ведри и за- носни лет такав је елан нашег народа у испуњењу задатака које нам поставља друг Тито. А какве год су распламсале штафете у њиховим рукама та- каква је пламена љубав нашега народа за свога најмилијенијег сина.

Зашто тако топло, дубоко и спонтано изражавају Титу своју љубав милиони? Зашто милиони толико воле Тита? Како је он стекао ту широку љубав народа?

Стекао је тиме што је постао признати вођа и учитељ свих на- ших народа, омиљени отац наше омладине, велики узор свих ак- тивних људи, вођа селачкога и радничког народа, човек коме се диве и करा искреном љубав- љу воле најумнији људи наше земље — наша народна интели- генција, човек чија сјајна, пле- менита и велика личност често пута затвара уста и нашим око- релим непријатељима. Јер чиње- ница је да они који су спремни да се бацие блатом на све узви- шено и племенито, ретко се усуђују да то учине са Титовим именом.

Тита је родила сиромашна се- љачка мајка, сиромашнога За- горја. Као и многи синови сиром- ашних родитеља, друг Тито је постао радник. Његов се живот отада развијао као живот рево- луционара — борба за права најнапреднијег дела трудбеника, за права радника. И Тито је постао признати вођа радничке класе. У борби, кроз затворе и робију, он стиче школу опроба- ног и прекашеног борца и орга- низатора и постаје признати руководилац најборбеније, нај- доследније политичке партије — наше Комунистичке партије.

Многи људи који су се пре рата борили на позицијама прогресивних снага нашега на- рода нису познавали друга Ти- та. Под тешким илегалним усло- вима народне борбе нису га мо- гли познавати ни сви комунисти. Али су најбољи и најнапреднији људи наших народа учествовали у револуционарним акцијама којима је руководила Комуни- стичка партија и читали у „Про- летер“ у прекрасне и мудре ре- чи које су носиле Титов потпис. Кроз то смо најпре заволели човека који је био из тих ре- дова и на челу те партије, за- волели смо га ми напредни људи Југославије, јер су нам ње- гове речи, његова дела и ти ре- дови написани његовом руком говорили о оном што смо сами желели, јер нам је он упућивао позиве да се боримо за оне ци- љеве за које смо желели да бу- демо окупљени и позвани у бор- бу, заволели смо га јер је упу- ћивао речи осуде на све оно што смо и ми осуђивали. Хиља- де потписа читали смо из ра- зних књига и часописа, али ни- када се иза потписа непознатог лица није могао осетити тако блиско жив човек, друг, борац и организатор као иза Титовог потписа. Он је позивао у борбу за јединство радника, за чишће- ње борбених редова од фрак- ционаша и септаса, позивао на дисциплину и политичку буд- ност, на борбу за уједињење свих прогресивних снага наших народа. А сви уистину напред- ни људи осећали су да нам је у престојећим судбоносним да- нима баш то било потребно и

зато је Титово име, име призна- тог радничког борца и руково- диоца већ тада постало цењено од свих истински прогресивних људи.

Године 1941 дошли су за наш народ судбоносни дани. Пре рата под суровим полицијским условима ненародних режима, често се постављало питање би- ти или не бити за најбоље сино- ве народа који су се борили за његов бољи живот. Али под кр- вавом фашистичком окупацијом и под режимом проданих издај- ника народа поставило се пита- ње бити или не бити свом на- шем народу. И у том моменту ступају на светло дана, а на челу са Титом оне снаге наро- да које је он својим дуготрај- ним револуционарним радом окупљао, збијао и одгајао. У тим данима почиње бивати ја- сно најширих масама нашега народа, а посебно нашем се- љачком народу оно што је било пре јасно само најпрогресивни- јим слојевима. Отапа почиње друг Тито бити вођа све ширих и ширих маса наших народа, а наша Комунистичка партија ко- ју је он ковао и прекашивао по- стаје политичка сила коју народ признаје за свога претставника и вођу.

У другу Титу и оружану бор- би коју је он повео тада на че- лу народа, сви радни и угњете- ни људи, појединци и широки слојеви препознаше борца за своју ствар. Тито и његова ју- начка војска заштитише од по- коља и најсуровијег истребље- ња и организоваше за борбу српски народ. Тито и његови људи развили су по окупираним градовима и селима Хрватске, открише хрватском народу сву гнусобу тзв. НДХ-а и сву опасност по част и име слобо- дарског хрватског народа, ука- заше му пут истинске национал- не слободе и независности и ор- ганизоваше га за борбу. Тито и његови борци нађоше се у нај- тешим часовима у крилу словен- скога народа када његови ве- ковни непријатељи мислише да је дошло за њих погодно време да га дефинитивно збацију са лица земље и да на његовој грудни споје своје границе и угњезде се два најкрволочнија империјализма, немачки наци- зам и талијански фашизам. Тито и његови јадрови нађоше се у том часу и међу Македонцима који су стотинама година робо- вали и борили се, које је Тито организовао и повео у одлучу- јућу борбу и који су са њим први пут извојевали своју нацио- налну слободу. Тито и његови јунаци тих тешких и судбоносних дана нађоше се и међу наро- дима Босне и Херцеговине којима је поред сурове окупације претрпела опасност најсрамнијег масовног међусобног истребље- ња. Тито им показа пут брат- ству, организовао сав народ на борбу и своја његова јединства. Огуда бескрајна љубав народа Босне и Херцеговине и дубока захвалност Титу за срећни жи- вот који сада заједно са осталим народима Југославије гради ова земља, која је била запуштена и осиромашена покрвај свих сво- јих великих богатства. Због правилног пута који му је по- казао, због борбе на коју га је организовао у судбоносним часовима његове историје, заво- ле Тита српски народ, заволеше га најшири редови хрватскога народа, заволе га Словенија, Македонија и Црна Гора.

Ето зато милиони воле Тита, зато је он признати и омиљени учитељ и вођа наших народа. А колико је велика, нежна и ду- бока та народна љубав за свога најбољег сина, боље него ишта друго, казују о томе стихови о Титу, које је испевао народ. То нису звучни и празни стихови оних стихотвораца који су пе- вали бившим владарима из стра- хоштованса, из страха или за плаћу и у којима је било свега осим љубави и топлине. То су прекрасни стихови сигурно нај- нежнији, најтоплији којих је и- кад народ испевао својом вели- ком човеку:

Друже Тито, јагодо из росе... Друже Тито, љубичице бела...

Али не изражава народ у сти- ховима само љубав и нежност према Титу. Научивши се од њега како се бори, народ му својом песмом то исто казује, показујући тиме, да је Титово

МАРШАЛ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈОСИП БРОЗ-ТИТО

учење постало део самога на- рода.

Друже Тито, маршале, Наша борба таква је, Наша борба захитиља. Када се гине да се пјева...

То је одговор на питање сви- ма онима који можда још увек не разумеју зашто милиони и

милиони нашега народа тако воле Тита, зашто је Тито при- знати вођа милиона наших се- љака и радника, безбројних хи- љада нашег младог нараштаја, стотина хиљада наших жена, које су своју слободу примиле из Титових руку. То је уједно и одговор онима који се још уз- лудно надају да ће можда до-

ћи време када ће народ (у ко- ји они не верују и никада нису веровали), променити како они кажу, своју ћуд. Као да наши народи могу сами себе омрзну- ти, сами себи окренути леђа. Јер они у Титу гледају само се- бе и у његовом делу они виде остварене све своје најдубље и најлепше тежње. У његовом ру- ководству они виде гаранцију за остварење своје срећне будућ- ности.

Слободну, независну и срећну домовину извојевали смо са Титом на челу. Данас се боримо за њену све већу величину, част и углед. Боримо се за ње- но благостање, за њен брзи процват. Друг Тито нас и у тој борби води. А требало је исто таквог јунаштва и чврстине као и у рату, исто толико политичке мудрости и сигурности као у доба тешке илегалне борбе да се у послератном периоду доби- је та битка. Сетимо се тешке борбе за нашу Истру, наше Сло- венско Приморје и наш Трст, сетимо се свих могућих смца- лица, свега могућег притиска ко- ју са нас покушавали да пра- ве врхови међународне реакци- је, чији лидери су мислили да се Југославија може уцелити. Сетимо се сјајних говора наших руководилаца у вези са свим те- шким послератним питањима на- ше земље, где смо морали упор- но бранити своја права и где је реакција покушавала да нам на сваком кораку подметне. Захва- љујући нашем руководству на челу са другом Титом пред ли- цем прогресивне светске јавно- сти изашли смо из те борбе са још већим угледом, са још све- тлијим именом.

Ми сада остварујемо ново велико дело, нову Титову вели- ку замисао — наш први Пето- годишњи план. За остварење то- га плана не тражи се такво ју- начство које се оп нас тражило по полицијским затворима и на робији ненародних режима, То није јуриш на непријатељске

бункере или упорна политичка битка са иностраном реакцијом. Све смо то прошли, на свему томе смо се школовали. Наше победе на свим пољима омогу- ћиле су нам остварење нових за- датака. Не заборављајући ни- када ниједан момент из своје славне нове историје, не заборављајући поуке и искуства које нам је она дала, ми се сада учимо борити се и побеђивати на нови начин. Ми смо до сада до- бивали многе разнолике и тешке битке, задобијмо и битку за о- стварење Петогодишњег плана.

Боримо се оним начинима и оним средствима на које нам указује друг Тито, Боримо се за нови стил у раду, за такав е- лан који савладава све тешкоће. У остварењу Петогодишњег пла- на друг Тито види наш срећнији живот, процват наше слободне домовине, а наш Петогодишњи план ми ћемо најбоље остварити ако будемо успели да гледамо на њега Титовим очима и да иза бројки које у њему стоје оствари- мо оно што је Тито у њима замислио.

Тито нас води и то је наша срећа. У његову велику генијал- ност ми смо сигурни, а он може бити сигуран у опасност својих народа великим тековинама на- ше борбе и у њихову спремност да их чувају и бране. Под Ти- товим руководством наши су се народи у дугим предратним го- динама спремали за најсудбоно- сније дане борбе. У тој борби он нас је довео до победе. Он је у послератном периоду очу- вао и подигао још више велики углед наше земље. Он нас је довео у период мирне изградње наше слободне земље.

Нека живи мирна изградња наше земље.

Нека живи и нека се оствару- је велика Титова замисао — наш Петогодишњи план.

Нека живи друг Тито дуги низ година на срећу и понос наших народа.

Лепа ПЕРОВИЋ

Прво заседање Градског народног одбора Београда

Двадесет седмог априла ове године обављени су избори за Градски и рејонске народне одборе у Београду. Зна- чај тих избора је у томе, што су основни органи власти у Београду, који су досад били привремени, замењени стал- ним, редовним, бираним на- родним властима.

Извршни народни одбор, као прва народна власт у Београ- ду, створен крајем октобра 1944 године у условима рата, носио је привремени карактер. Та привременост огледала се, пре свега, у начину његовог постављања, јер он није дошао редовним избором бирача, него је на предлог масовних народних организација наимено- ваног од стране АСНОС-а и Главног народноослободи- лачког одбора Србије и ка- снисје од Президијума На- родне скупштине НР Ср- бије. Привременост Извршног народног одбора огледала се и у томе, што је по својој структурни и броју чланова био извршни одбор, а имао је ком- петенције и народног одбора и извршног одбора.

После избора за Уставотвор- ну скупштину ФНРЈ и Уставо- творну скупштину НР Србије спровођење избора за Градски и рејонске одборе у Београду значи потпуну изградњу наше државне зграде на изборним начелима, од најнижих до нај- виших органа. Спровођењем изборности органа народне власти од врха до дна — од Народне скупштине до рејон- ских народних одбора — о- стварује се оно велико начело народне власти, за које су на- ши народи дали толико жртава.

Нови Градски одбор преузео је функције нормалног прет- ставника народне власти на те- риторији града Београда и тиме је за ИНО престала доса- дашња функција. Привремени ИНО замењен је Градским на- родним одбором и Извршним одбором.

Новоизабрани Градски на- родни одбор је први народни одбор, изабран по демократ- ском систему, какав наша зе- мља није раније познавала.

Прво заседање Градског народ- ног одбора Београда, које је одржано пре неколико дана, претставља за Београд завр- шетак једног великог поглавља његове историје, поглавља борбе, а отпочиње ново по- главље изградње, среће и бла- гостања слободног народа.

Прво заседање првог Град- ског народног одбора Београ- да одржано је 17 и 19 овог месеца. На заседању је изабра- на верификациона комисија која је потврдила и провери- ла уверења изабраних народ-

них одборника. Народни од- борници су такође положили заклетву.

На овом заседању је после претреса у појединостима и у целини донесен Пословник за заседања Градског народног одбора Београда. Овај нови Пословник створен је на осно- ву основних одредаба Општег закона о народним одборима. Пословник, осим одредаба ко- је регулишу припрему и ток заседања, има извесне одред- бе које ће ући у будући ста- тут Градског народног одбора Београда и које су до доно- шења статута унесене у По- словник.

Претседник Извршног народ- ног одбора Нинко Петровић

Чланови Градског народног одбора

Договор Народне омладине за остваривање Петогодишњег плана

Значај Другог конгреса Народне омладине Србије

Други конгрес Народне омладине Србије, одржан 18, 19 и 20 маја, несумњиво је био једна снажна политичка манифестација не само омладинске организације него и Народног фронта Србије. Он се одржао две и по године после Првог конгреса Антифашистичке омладине Србије, непосредно после доношења Петогодишњег плана привредне изградње наше земље и Првог конгреса Народног фронта Србије.

Само време, у коме се Конгрес одржавао, дало му је јасан карактер: мобилисати омладину Србије на испуњење Петогодишњег плана, наћи место омладинској организацији у испуњењу овог општеног задатка. И без икакве резерве можемо слободно рећи да је Конгрес у великој мери успео и да ће он бити од огромне важности за даљи рад и развој омладинске организације наше Републике.

Конгрес је, пре свега, сумирао досадашњи рад наше омладине и њено учешће у обновни земље. Само неколико података јасно говоре колико је омладина Србије озбиљно схватила оне задатке, који су се до сада пред њу постављали. Навешћемо неке примере њеног рада у 1946 години: изградња Посавског канала, где је учествовало 3848 омладинаца и омладинки, где је прокопан 41 километар канала и обезбеђено од поплава 4.000 хектара плодне посавске земље; изградња пруге Голеш—Велики Белаћевац на Космету; пут Чока—Потиски Свети Никола; изградња Бегејског канала у Војводини; регулација реке Раје; градња пута Свође—Црна Трава; партизански пут Кокин Брод—Драглица итд. Ако томе додамо да је на изградњи пруге Брчко—Бановићи учествовало 23.000 омладинаца и омладинки из Србије и да је у овим акцијама, изумишљујући пругу, уштеђено нашој држави преко 250 милиона динара, онда нам је потпуно јасно колика огромна стваралачка снага лежи у нашој омладини и како омладина Србије схватила и извршила општенонародне задатке—изградњу наше земље. То, у исто време, показује колико је велика свест, колико је јака љубав наше омладине према народној власти—према нашој Федеративној Народној Републици Југославији.

Кроз свој овакав рад, омладина Србије чврсто је исковала своје јединство, доследно спроводила политику Народног фронта, активизирала огроман део омладине и успоставила своју организацију и у најмањем селу наше Републике.

Оваквим својим радом организација Народне омладине постала је саставни део живота сваког омладинца, снажна подлога за васпитање наше омладине. Она је успела да код великог дела омладине развије такав радни полет и хероизам да је најтеже физичке радове, који су у старој Југославији сматрани недостојним, омладина са песмом и весељем извршавала.

Петогодишњи план електрификације и индустријализације наше земље дочекала је омладина Србије спремна и чврсто решена да ће своје задатке и друг према њему извршити. Други конгрес Народне омладине Србије дошао је као резултат те спремности и решености. Зато је он расправљао и поставио задатке пред сву омладину Србије да се на овом питању мобилише сваки члан Народне омладине наше Републике.

Он је, у првом реду, поставио задатке и одредио начин рада наше радничке омладине. Основни задатак радничких активиста јесте питање производње. Њено тежиште рада треба да буде на испуњавању производних задатака. Да би се производни задаци на време извршили треба развити свестрано такмичење у предузећима. Основа у такмичењу треба да буде побољшање квалитета производа, повећање продуктивности рада, уштеда силовина и горива и смањење производних трошкова, чување машина и осталог алата. Такмичење треба да се постави тако да оно обухвата сваког радника, да се такмичи свака група, свако одељење—да се на конференцијама и производним састанцима примају обавезе и да се расправља о начину њиховог извршавања. Омладина по предузећима, ра-

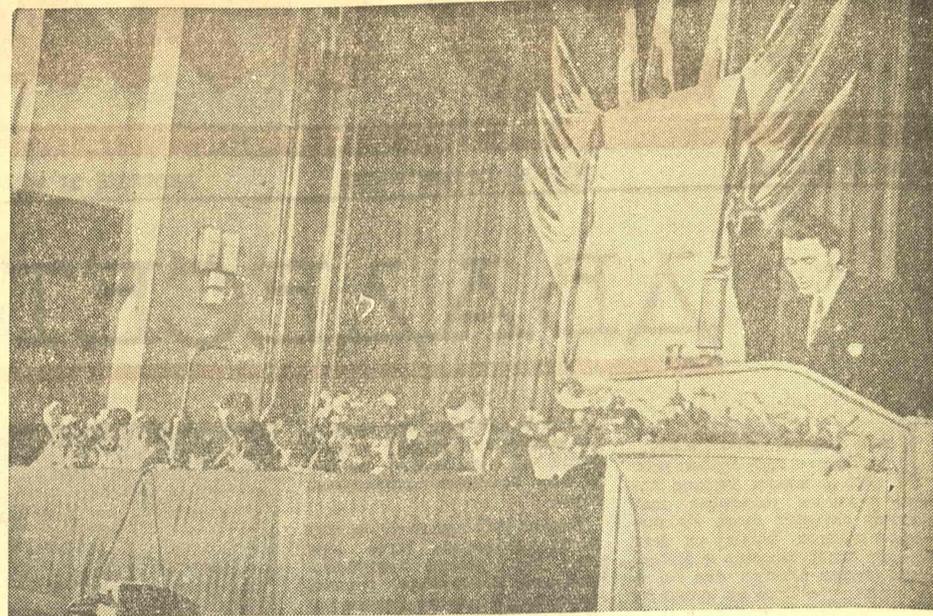
дионицама и рудницама треба да буде носилац новог прилажења раду, носилац радне дисциплине, такмичења и новаторства. Такмичење треба да постане стални систем рада радничке омладине, она треба стално да га усавршава и подиже на виши степен. Пред њу се поставља да се нарочито заложи за увођење радних норми и акордног система. Активни радничке омладине треба да буду главна помоћ синдикалним организацијама и управама предузећа у испуњавању свих, као и свих осталих задатака. Посебно питање, којим треба да се баве омладинске организације, јесте питање односа према ударницима, новаторима и рационализаторима. Њима треба посветити много више пажње, одавати им више признања и популарисати их. Правилан однос омладинске организације према њима биће снажан потстрек да се у такмичење укључи хиљаде омладинаца и да се из њихових редова рађају стотине нових ударника и новатора, нових бораца за остварење Петогодишњег плана.

Посебан задатак који је Конгрес поставио пред целу омладинску организацију Србије јесте да обезбеди подмладак за нашу индустрију, да мобилише хиљаде омладинаца за руднике, фабрике, да их мобилише на грађевинске радове и за све остале струке. Не задржавати се само на мобилизацију тих омладинаца, него за њих орга-

низовати разне курсеве и кружке, како би се на време оспособили и постали стручни радници.

Расправљајући о задацима сеоске омладине, Конгрес је поставио пред активне Народне омладине на селу да се заложу за отстрањивање застарелих начина обраде земље, да усвоје модеран начин обраде, да овладају техником у пољопривреди. Потребно је оспособити хиљаде тракториста, механичара, руководилаца тракторских бригада, без којих се не може замислити повећање продуктивности рада на селу. Омладина на селу треба да буде и организатор разних курсева: сточарских, воћарских, домаћинских, кројачких итд. који треба да подигну културни ниво нашег села; да се заложу за испуњење фронтних задатака се само на мобилизацији тих планова на уређењу села; да буде носилац свих акција које треба да донесу препород нашем селу. Као посебан задатак, Конгрес је поставио пред сеоску омладину да помогне народним властима у правилном спровођењу откупа жита и сетве, да дају све од себе да се испуни план о увођењу и засејавању индустријских култура, како би се са успехом извршила рејонизација у нашој Републици.

Расправљајући о задацима средњошколске и студентске омладине, Конгрес је у првом реду поставио пред све њаке

Радно претседништво конгреса за време читања реферата Светислава Поповића

и студенте да се неуморно боре за савлађивање науке, да подигну своје знање, да се искорене слабе оцене из наших школа и факултета. Расправљајући о важности средњих стручних курсева, Конгрес је поставио да се појача упис у средње стручне школе и да се појача проценат њака који ће редовно свршавати те школе. Не треба се задржавати на томе да се да само одређени број тих ученика, него да се тај број према плану распореди на све стручне школе: средњотехничке, трговачке, пољопривредне, шумарске, саобраћајне итд. Поред повећања стручних школа, учење у њима треба у много већој мери

да се повеже са практичним радом, да буде специјализовано и да одговара задацима који очекују наше кадрове по изласку из школе. У том циљу агитација, коју спроводе омладинске организације, треба да буде много конкретнија и ближа омладини.

Поред ових задатака, који је Конгрес поставио пред радничку, сељачку и школску омладину, Конгрес је расправљао и о другим делатностима омладинског рада: васпитања, физкултуре, рада пионерске организације, рада руководства појединих организација итд.

Имајући у виду досадашњи

рад омладине Србије, њене успехе које је постигла у прошлим годинама, њену организаторску и политичку зрелост—можемо бити сигурни да ће одлуке Другог конгреса постати својим сваког омладинца наше Републике и да ће он имати дубоког одјека не само код наше омладине него и код свих наших радних људи. И зато Други конгрес није значајан само за нашу омладину, већ је он од неочекиване користи за читав наш народ.

Данило ПУРИЋ
претседник Градског одбора Народне омладине Београда

КО ЈЕ КРИВ ЗА ХАОС И СТИХИЈНОСТ НА НАШИМ ТРЖИШТИМА

Прави узроци слабог довоза воћа и поврћа

На београдским пијацима нема потребне количине воћа и поврћа које би могле да задовоље основне потребе потрошача. Цене су врло високе. То су неспорне чињенице које нико не може порећи. Тезге државних и задружних предузећа скоро су празне; приватни сектор преовлађује тржиштем; цене нагло и неоправдано расту да се задрже на највишим тачкама; појављују се сви знаци тржишне неорганизованости и стихијности.

Да ли има оправдања за такав хаос и стихијност на нашим тржиштима; у чему је основни проблем и који су прави узроци слабог довоза воћа и поврћа?

Постоје два гледишта која се у основи разликују. Према једном гледишту овакво стање је неминовна и логична последица општег стања у основним производњачким центрима воћа и поврћа где су још увек цене прилично високе и нема, бар за поједине врсте, довољне количине робе. Друго гледиште је супротно овоме: прави узроци су у слабој организацији, у недовољном интересовању градских предузећа и задруга да активније учествују на пијацима, и ако ништа друго, да постану активни регулатори за снижење и учвршћивање цена. Све чињенице, међутим, иду у прилог потврде другог гледишта.

Када је у питању рано воће и поврће приватници се налазе у бољем положају и користе повољну ситуацију диктујући неоправдано цене; ако државна предузећа и задруге не учествују на цене појачаним довозом оне се учвршћују на највишим тачкама. На тржишту се налазе само оне количине робе које оправдавају формиране цене. Из тога проистиче основни задатак градских предузећа и задруга да се смишљено и плански појављују на пијацима и да учествују на формирање цена које би биле у складу са дохотком широких потрошачких маса.

Прошле године, на пример, државна предузећа и задруге одиграле су важну и пресудну улогу у снабдевању воћем и поврћем. У 1946 години у априлу и мају државна и задружна предузећа увезла су укупно 695 тона воћа и поврћа; за исто време приватни сектор је увезао 1915 тона. 1947 године државни и задружни сектор увезли су 544 тоне а приватни 1293. Према томе, изражено у процентима, у 1947 години државна и задружна предузећа учествују у укупном довозу воћа и поврћа са 30,5%, а приватна са 69,5%. Показује се тенденција смањења увоза и код државних и задружних

Изглед једне задружне тезге на Цветном тргу

предузећа, а истовремено и код приватника. Таква тенденција увоза иде устари у прилог приватним предузећима, изазивајући неравнотежни скок цена и њихово учвршћивање на највишим тачкама. Слаб довоз, сасвим логично, утиче да се цене пењу ка вишим тачкама и да показују тенденцију сталног пораста.

Појачан довоз државних и задружних предузећа прошле године утицао је да цене падају. Кретање цена у априлу и мају прошле године изгледало је овако: априла лук (црни) веза од 2 до 4 динара, а при крају месеца 1—3 динара; априла 1947 године 4 до 5, у мају од 2 до 4. Салата: у априлу од 1 до 6, при крају месеца од 1—4; у мају 1—2. У 1947 години почетна цена 1 априла била је 10 динара, пред крај месеца спаја је на 1—6 и данас је просечно од 1 до 4 динара. Ротквице: 1 априла 15 динара, а 29 априла 3 динара; у мају од 1 до 3; у овој години у априлу од 8 до 10 и данас од 2 до 4 динара. Паприка бабур 7 динара комад, у мају 4 до 5; у овој години тек се појављује. Паприка љута просечно 3 динара у априлу, у мају 2 динара. 1947 године 4 у априлу и 3 у мају. Зелен са супу: просечно у априлу прошле године 6 динара веза, у мају око 5. У овој години просечно 6 динара у априлу; одржава се иста цена и у мају. Цене спанаћа кретале су се од 6 до 10 динара за један килограм у априлу, а у мају од 6 до 7; у овој години цене се неједнако крећу: почеле су од 14 динара и пред крај месеца пале на 10, у мају су пале до 6 али су за то опет у скоку до 12 динара. Млада шаргарепа задржала је исту цену и у а-

прилу и мају прошле године—3 динара веза. Данас је дуго скупља 2—6 динара веза. У априлу прошле године грашка није било. Први грашак у мају почиње са 20 динара по килограму. У 1947 години појављује се грашак пред крај априла. Почетна цена је 35 до 40 динара за килограм. Сада се одржава на 20 до 26 динара по килограму.

Цене воћу кретале су се овако: прве трешње 25 динара (6 маја); 20 маја 15 динара и 27 маја 10 динара. 25 маја појавиле су се прве јагоде—45 динара килограм, рибизле 40 динара. Сад им је цена знатно виша. Прве трешње почеле су са 35 динара, само једног дана пале су на 16, па су још колико сутрадан скочиле на 25 динара килограм и та се цена стално одржава.

Када се упореде цене из априла и маја прошле године са ценама у истим месецима (у мају до данас) просечно су данашње цене веће за 25% до 35%. За поједине артикле цене су далеко веће. У прошлој години цене су имале тенденцију поступног и уједначеног пада. Међутим, данас су у порасту са искључењем извесних артикала код којих се примећује незнатно и споро смањење.

Данашње кретање цена на београдским пијацима показује једну карактеристичну особину која је својствена капиталистичким земљама, туђа духу наше нове народне државе и у опречности са суштинском наше економије. Посредни је спекулантски маневрисање са ценама, стихијност, хаос који се снажно осећа на нашим тржиштима. А то долази отуда, што је приватни сектор овладао пијацима. Чињенице указују на то да приватна пре-

дузећа такође мање увозе сада него прошле године и на тај начин вештачки одржавају високе цене. Нагли пад а затим несоразмерни скок цена јесу, устарије, спекулантске махинације.

Изгледа да наша државна и задружна предузећа нису много научила из стеченог искуства прошле и претпрошле године. У 1945 години био је прави привредни рат на нашим пијацима. Тучени политички, непријатељи су се пребацили на тржишта да тамо наставе своју гадну работу црноберзијанства и недопуштене спекулације. Народна власт их је, уз веома активну подршку трудбеника, обуздала и потисла са тржишта; одређене цене су одржане. Прошле године државна и задружна предузећа била су моћан фактор за одређивање и учвршћивање цена. Приватни сектор је био јачи у увозу, али су регулатор цена била, у првом реду, државна и задружна предузећа.

Ове године није такав случај. Државна и задружна предузећа препустила су иницијативу приватном сектору, јер се нису благовремено постарала да проуче тржишне могућности главних снабдевачких центара и да појачају увоз воћа и поврћа. Напротив, она су увезла знатно мање него прошле године. Предузеће за воће и поврће, по плану за први квартал, није предвидело никакав увоз; то су месеци када још нема воћа и поврћа. Али, необјашњиво је да је ово предузеће од предвиђеног плана увоза у другом кварталу остварило свега 10%. Задруге су такође подбациле; оне се нису довољно ангажовале да обезбеде потребне количине воћа и поврћа и да појачају увоз. Месне задруге и откупна предузећа на терену нису се, са своје стране, исто тако у довољној мери ангажовали да врше благовремено откуп, да имају иницијативу у својим рукама.

Координација, која је врло важна за рад на терену, не постоји; тек пре три дана формиран је координациони одбор да свестрано испита могућности појачаног довоза, да обухвати и претресе стање у главним снабдевачким центрима. Међутим, то је требало учинити много раније и имати јасну слику о свим могућностима за интензиван увоз воћа и поврћа.

Чак да се донекле и усвоји гледиште да су цене прилично високе и у главним производњачким центрима, не може се правдати таквим изговорима садашње стање на нашим пијацима. Из стеченог искуства требало је бар нешто научити,

државна и задружна предузећа у садашњим условима могу овладати тржиштем воћа и поврћа.

Прошле године су она била у несразмерно тежој ситуацији. На државни и задружни сектор долазило је свега 27%, а на приватни 73% од укупног увоза воћа и поврћа. Па ипак, државна и задружна снабдевачке установе, појачавајући увоз у пресудним моментима, утицале су на правилнији ток цена, изазивајући и њихово константно снижење.

Као што је подвучено, цене воћа и поврћа ове године су веће за 25 до 35% према ценама из прошле године. Међутим, прошле године дошло је у два маха опште снижење цена индустријској роби од 5 до 35%. Наши трудбеници улажу самопрегорне напоре да повећају производњу, а кроз нове методе рада, повећавајући продуктивност и рационалном штедном материјала, да сниже трошкове производње. Високе цене на београдским пијацима у очигледној су супротности са тежњама и напорима који се данас чине да живот појединици и да се повећа животни стандард широких народних маса. Оне су неоправдано високе и одржавају се једино због тога, што је тржиштем овладао приватни сектор, који изазива хаос и стихијност.

Прави узроци за овакво стање налазе се у слабој организацији рада градских привредних предузећа, у слабом и неактивном раду задруга, у недовољној координацији снабдевачких државних и задружних установа и повезаности са месним откупним предузећима и задругама. У почетку су учињене велике грешке, јер се није приступило раду према претходно утврђеном плану, није се користило стечено искуство у досадашњем раду.

Цене артикала масовне потрошње, воћу и поврћу, не могу да се развијају стихиски и да се вештачки одржавају. Са тржишта треба истиснути спекулантство, појачати увоз и увозити све више; успоставити чврсте везе са свим производњачким центрима; утицати на снижење цена које ће бити у складу са реалним дохотком наших трудбеника; омогућити задовољење потреба широке потрошње.

Ако одговорна снабдевачка предузећа већ увиђају своје грешке, она ће бити у стању и да одговоре своје задатку.

М. МИЛОШЕВИЋ

Од 1 до 8 јуна ОДРЖАЋЕ СЕ У ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ „ДЕЧЈА НЕДЕЉА“

Рад у дечјим установама
за претшколско васпитање

По нашем Уставу, жена има иста права као и мушкарац у свим областима привредног, друштвеног и културно - политичког живота. Овај нов однос жене према раду изазвао је и велику потребу за отварањем дечјих установа: дечјих јасла за негу деце до 3 године и дечјих обданишта за негу и васпитање деце од 3 до 7 године старости. Ове дечје установе су, с једне стране, ослободиле жену — мајку за користан друштвени рад, а с друге, обезбедиле правилну исхрану, негу и васпитање њене деце.

Уколико индустрија у току извођења Петогодишњег плана буде код нас узимала све шири замаха, уколико жена буде узимала све више учешћа у њој, утолико ће се и бројно све више повећавати ове дечје установе.

Поред ових, постоје још и дечји домови у којима су смештени деца палих бораца, деца сиромашних и социјално угрожених родитеља.

У дечјим јаслама обраћа се велика пажња на правилан физички развој деце, на јачање и очвршћавање дечјег организма да би оно могло да се одупре и да савлада сваку дечју болест, која на њега најчешће. За остварење овога задатка потребно је да исхрана буде правилна, да се строго утврди време спавања, време хранења, игре, спазноћа и извођења деце на ваздух.

У дечјим јаслама све особље мора строго да води рачуна о својој понашању. Пријатељско, благо, топло опхођење особља према деци развија код деце спокојство и слободу. Деца у ово доба радо слушају песму и радо се играју светлим и украсним играчкама.

Васпитни рад с претшколском децом је врло интересантан. Најглавније васпитно средство за свестрани развој детета је дечја игра. Зато се претшколско доба и зове „добра игра“. Физичке игре су од огромног значаја за правилан физички развој деце. Покретне игре и игре у колу су најмилија дечја забава. Ове су игре без играчка и са играчкама (лопта, обруч, уже, чигра и др.).

Но, ма колико да је дечја игра важна за физички развој, она је од много веће важности за умно образовање детета. К. Д. Ушински, велики руски педагог каже: „До седме године живота дете учи играјући се“. А Максим Горки: „Игра то је пут детета за познавање света у коме оно живи. Интересантна играчка за умни развој детета стоји испред најбоље написане дечје књиге.“

У игри се деца договарају, расуђују, доказују а све то помаже развој говора. А развијајући говор, истовремено се развија и мишљење код детета. У другим врстама игара деца тама измишљају игру што, тако-

ђе, помаже развоју мишљења и говора.

У игри, при забави, на разно, врском забавном материјалу и играчкама деца сазнају на лак начин бројне количине до 2, 3, 4 ... до 10 и то помоћу три чула: вида, слуха и пипања. А осведочена је истина да је са утврђивањем прве десетине, положена сигурна основа за даље рачунске операције.

Често се може видети како живо и несташно дете, стрпливо и упорно, часовима гради неку грађевину. Игра на овај начин оспособљава истрајност и навике да се не отступи пред тешкоћама и недаћама, већ да се оне по сваку цену савладају.

Игра нарочито помаже развоју маште код детета. При игри машта преноси дете из стварног у зачарани свет. Машта му помаже да се сваког момента може да претвори у хероја или дива из бајке и да оживи сваку ствар.

Деца са задовољством играју улоге партизана и хероја из народноослободилачке борбе. У играма ове врсте зачинају се и буде патриотске осећања и љубав према отаџбини.

Машта помаже малом претшколцу да прави разноврсне и различите ручним радovima. Од својих васпитачица уче лепо да певају и лепо да рецитирају и причају. Васпитачице их врло често изводе у шетњу, у природу, где се упућују на посматрање и познавање живота у њој и да осете сву њену лепоту.

Тако се кроз игру, песму и забаву у нашим претшколским установама васпитава нов човек сушаршице, који ће на род гледати као на срећу, част и радост.

Рад. МИХАИЛОВИЋ

праве лопту и лутку, од картона авион и кућицу, од коцкица граде кућу, тунел и друго. Од кромпира, шаргарепе и дрваца могу да направе птице и друге разне животиње. Одличан грађевински материјал је гомила песка на којој деца праве разноврсна постројења као: тврђаве, тунеле, пећине, баште, бране итд.

Важност свих ових игара је у томе, што деца на овај начин повезују игру с радом; кроз игру дете ради, конструише, ствара, навикава се на активност од ране младости. А „како је дете у игри тако ће бити и у раду кад одрасте“ (Макаренко).

Све ове игре утичу на развој ума, маште, досетљивости и васпитавају код деце интерес за рад. А „васпитање има задатак да развије у човеку навику и љубав за рад“ (Ушински). Основе ове навике постављају се кроз игру још у раном детињству.

Поред тога, игра је извор дечје среће и радости. Из свега тога јасан је сав значај и моћ игре у свестраном васпитању претшколске деце.

У установама за претшколско васпитање деце се још знају цртањем, моделовањем и различитим ручним радovima. Од својих васпитачица уче лепо да певају и лепо да рецитирају и причају. Васпитачице их врло често изводе у шетњу, у природу, где се упућују на посматрање и познавање живота у њој и да осете сву њену лепоту.

Тако се кроз игру, песму и забаву у нашим претшколским установама васпитава нов човек сушаршице, који ће на род гледати као на срећу, част и радост.

Рад. МИХАИЛОВИЋ

Питомце Другог дома занатских ученица Црвеног крста на часу одмора

Међу ученицама
Другог занатског дома

Домови занатских ученика у нашој земљи постали су куће из којих излазе људи који су научили како треба волети човека, како волети рад, како треба волети и радити за своју отаџбину.

У улици Мих. Болеслава Бјерута број 34 на улазној капљици стоји: II занатски дом ученика. На зидовима степеништа, које воде у спаваонице, натпис: „Дом је коцница у којој за тротове нема места“, а мало даље: „Ми градимо Пругу, Пруга ће изградити нас.“

Пред нама су отворена вра-

та: четири велике уредно намештене светле собе са брижљиво заштрвеним креветима, који су одвојени стазама простирки. У свакој соби слика Тита и Лоле Рибара. По столовима шеве. У једној соби радио. Ту је и једна мала болесничка соба са четири постеље и приручном апотеком. У углу је канцеларија управитељице дома.

У партеру се налази гардероба, купатило и две читаонице. У једној девојчице вредно уче, нека крпи и спрема

своје хаљине, друге читају новине, књиге.

— Дежурна, упада једна девојчица, зашто не поскидаш оне такмичарске табле из соба? Ми се више не такмичимо по хигијени.

Оне су се такмичиле чија ће соба бити најуређенија и најчистија. Данас то више није потребно, јер су све собе чисте и уредне.

— Још ниси написала ко се највише истиче у дисциплини и учењу? — упита друга. У овом такмичењу оне ће се такмичити која ће бити најбоља у учењу, као и која ће најбоље бити у дисциплини.

Петогодишњи план — плакат, обешен је поред зидних новина. „Учити, спремати се да би био што више користан у остварењу плана то је наша највећа брига“, каже једна девојчица. У једном углу стоји „Распоред дневног рада у II занатском дому ученица.“

У Дому су смештене 64 девојчице од 14 до 17 година. Нека је немирна, нека тиха, али су све уредне и марљиве.

У разговору са ученицама и управитељицом пред нама се расветљава живот девојчица о коме раније нисмо знали ништа. То је живот пун утисака, развојних могућности, младачке узбуђености. Девојчице устају у пет часова ујутру. Звон објављује устајање. Неке хитро скачу из својих кревета, а неке би хтеле још мало да се одмарају. Но, ипак све устају и спремају се. И док у купатило настаје пљускање воде и весео жагор, вредније већ намештају кревете, а дежурне чисте и перу собе, да би свој Дом оставиле у реду. Управнице и васпитачице обилазе собе. Спремне за доручак, девојчице излазе из облачионице. Узимају доручак и ужину и одлазе на рад. У Дому престаје бука, дозиви, речи — цео жагор, све то нестаје одласком ученица на посао. Дом остаје тих, уредан, чист.

Око два сата кратка посета Дому. Девојчице узимају књиге и журно одлазе у школу. А увече, омет се по Дому разлежу кораци, причање, по учионицама се конференције, учин. Домски одбор, састављен од самих ученица, расправља о држави својих другарица и о њиховом успеху у учењу. Бележе се имена најбољих, које су се истакле у дисциплини и учењу. Њихова имена испишу се на црвеној табли. Поред црвене, стоји и црна табла. На њој се испишу имена оних, које су се показале најслабије у дисциплини и у школи. Праве се и зидне новине.

То је само један део живота девојчица из Дома. Рад је добио нарочити смисао у њиховом животу. Сваки дан ових девојчица испуњен је песмом и радом; оне мисле о томе како ће постати што боље, способније, мисле о свом животу, раду и будућем позиву. Оне нису више препуштене саме себи и својим магловитим и штетним сновима. Са највећом озбиљношћу оне конференцију, дискутују о свим актуелним проблемима и пишу у зидним новинама овако: „Трудимо се да будемо вредне да би смо постале ударнице. Наша земља мора да има сада што више ударника, јер ће се тада много брже изградити и ми ћемо живети много срећнијим и задовољним животом.“

Десанка МАРИЈАН
Ружица НИКОЛАЈЕВИЋ

Врше се велике припреме
за „Дечју недељу“

У Београду се већ врше припреме да би дечја недеља, која ће се одржати од 1-8 јуна, била што кориснија и за децу што веселија. У припремама учествују и народне власти и масовне организације. Поред изложбе, коју припрема Комитет за социјално старање, у сваком региону у крајини се посебно излози, у којима ће кроз фотографије и дечје радове бити приказан рад на заштити деце, живот деце у дечјим установама и радови деце из тих установа као и ученика у привреди.

Предавања ће се одржати по свим школама и обдаништима, по свим предузећима и установама; сем тога одржаће се свуда родитељски састанци са предавањима, те ће се тако и деца и родитељи упознати са

значајем правилне неге и васпитања деце.

Организоваће се специјални састанци жена са предавањима, а на дан мајке — 5 јуна — одржаће се велике свечане рејонске конференције са предавањима, где ће се дати награде најбоље однегованијој одојчади.

На Коларчевом универзитету одржаће се предавање о важности избора звања наше омладине.

Одржаће се неколико приредби за пионире, а такође приредба претшколске деце за њихове другове и за родитеље.

Сви биоскопи даваће дневне дечје филмове, а радио-емисије посвећене животу деце, биће такође сваког дана.

Првог јуна (почетак дечје недеље) и 8 јуна (крај дечје недеље) продаваће се специјалне значке. Приход од продаје значака као и приход од приредби и сл. даће се у фонд дечје недеље из којег ће се подизати дечје установе.

ИНО Београда у току дечје недеље отвориће неколико нових дечјих установа.

Дечја недеља завршиће се најлепшим даном за децу — даном пионира.

ПРИПРЕМЕ ЗА „ПИОНИРСКИ ДАН“

Савез пионира још прошлог месеца почео је са припремама за „Пионирски дан“, који ће се одржати 8 јуна. Кроз припреме за свој дан, пионери ће прославити и „Дечју недељу“. Тог дана пионери ће показати колико су уложили труда да би испунили најважнији задатак који им је поставила пионирска организација, а то је учење. Зато пионери улажу све своје снаге да би поправили што већи број слабих оцена. Тако је Прва мешовита гимназија поправила преко триста слабих. Такође и Прва женска и Осма мушка поправила су велики број слабих оцена. Затим, пионери ће приказујући рад својих кружока и група, показати колико су у њима допунили своја знања са редовних часова у школи.

Поправљање слабих оцена и рад кружока одвија се кроз такмичење. Такмиче се појединачно, десетине, цете, одреда.

Несма данас човека у нашој земљи који не зна за дечје домове. То је најбољи доказ да су они израстали из потреба народних и да су постали општенародна брига, стварна и истинска, прожета љубављу за децу и настојањем да се дете-сироче, после тешког рата и окупације, врати животу, детињству и раду. У старој Југославији се пред рат много говорило и писало о бризи за дете, „о веку детета“, што је долазило баш из земаља које су истовремено правиле бомбе и ковале планове који су највише погодили дете, уништавајући животе дечије, откидајући децу са мајчине груди, правећи за децу концентрационе логоре у којима их је чекало мучење и смрт.

У таквој ситуацији почињу да ничу дечји домови на ослобођеној територији. Они пружају деци, поред крова и хлеба, љубав и старање, васпитање и школовање, свакако у оквиру могућности у тој ситуацији, али у њима, баш у тим првим домовима, укажан је пут којим треба кренути. Шта желимо да наши домови пруже нашој деци, како треба да изгледају и шта се од њих очекује? Основно је у њима било: „Детету детињство“ и

тим означеним путем кренуле су наше народне власти у старању за дете, тим путем иду и данас.

Развојна линија наших дечјих домова тесно је повезана са економским подизањем наше земље. Домови и живот деце у њима су све бољи, а брига за децу у њима постала је брига сваког појединца и целог народа.

Данас су наша деца у дечјим домовима попримила лик детета. Од малих безвољних, апатичних створења постали су весели малишани, који кроз игру, рад у школи, у пионирској организацији заборављају на оно што су преживели захваљујући онима који су тако много говорили и писали о „веку детета“.

Данас наша деца у дечјим домовима уче да воле децу целог света и да, као будући одрасли људи, мисле и раде само на унапређењу своје земље.

Нису наши домови данас сиротишта у којима се деца обезбеђује само оно најосновније за очување голих живота, него су они установе, које деци замењују кућу, породицу, родитеље, остварујући им безбрижно детињство, испуњено учењем и радом.

Дечји домови су установе које остварују правилно васпитање, стварајући од наше деце будуће корисне чланове наше друштвене заједнице.

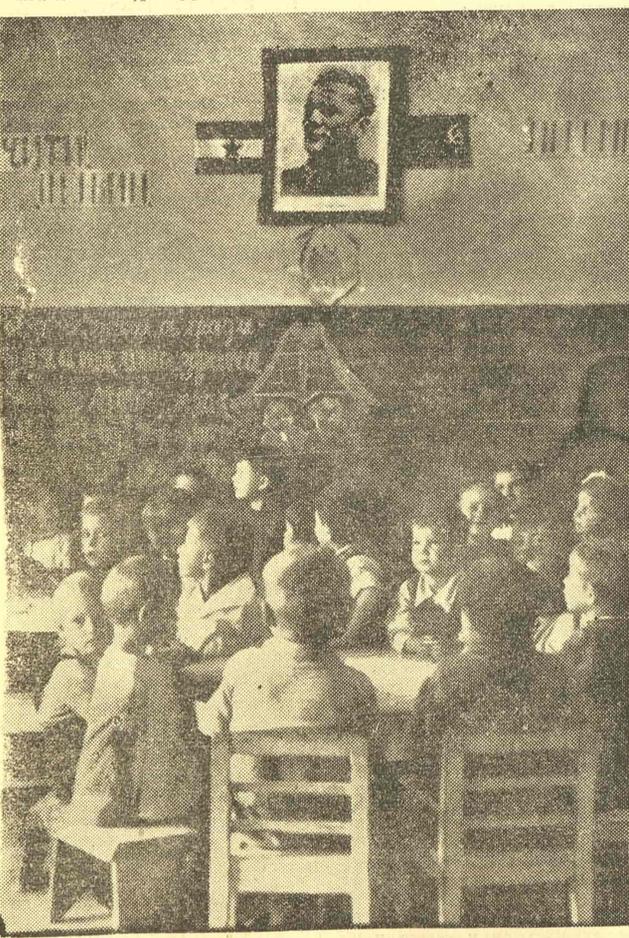
Печат „домског детета“ — каква су добијала деца у малобројним сиротиштима у бившој Југославији — неће понети наша деца из данашњих домова. Она живе животом деце која имају родитеље, она су данас укључена у широку заједницу, у општи рад и живот преко школе и преко пионирске организације. Наше масовне организације највећа су помоћ народним властима да се деца у домовима пружу све оно што имају деца у породици, да не осете да су без родитеља. У нашим домовима не доминира нота лажног милосрђа и због тога деца из њих неће понети осећање да су „сироте“.

Кроз рад у широј заједници деца у домовима ће стећи право осећање и љубав за земљу, ценеће напоре оних који настоје данас да они то дубоко проживе и да то буде основно у њиховом животу.

Небојша НИКОЉИЋ

Десанка МАРИЈАН

Ружица НИКОЛАЈЕВИЋ

Час у дечјем обданишту на Карабурми

СА ПРАВЉЕЊЕМ ТАКМИЧАРСКИХ ПЛАНОВА ЗА НОВУ ТАКМИЧАРСКУ ЕТАПУ ТРЕБА ПОЖУРИТИ

ТАКМИЧЕЊЕ ЈЕ ДОБИЛО СВОЈ КОНАЧНИ ОБЛИК

Такмичарски систем у раду, који је данас усвојен од целокупног радништва наше земље, прошао је до свог данашњег облика кроз више фаза. Одушевљење радништва Београда, настало одмах после ослобођења, умногоме је помогло да то такмичење допринесе брзој обнови порушене земље. Та прва такмичарска етапа носила је обележје тежње да се обнови и поправи по сваку цену све што је порушено и што се да обновити. Природно је да у овој етапи такмичење није имало неки нарочити плански облик и да је радно време било последње на шта су пуни самопрегора радници обраћали пажњу.

Првомајско такмичење 1946 године настало је као резултат оне огромне тежње ослобођеног човека наше отаџбине да се што пре побољша животни стандард, да се на тржиште што пре избаци довољна количина потребних производа. У овоме другом делу такмичења такође се није обраћала пажња на радно време и један добар део послова обављен је прекровременом радом. Овај убрзани темпо рада у току првомајског такмичења 1946 године имао је као обележје почетак састављања такмичарских планова, при чему је посвећена недовољна пажња квалитету производа. Главни је било производити и пребацивати до тада утврђене могућности производње.

Новембарски део такмичења у 1946 години одликује се већом пажњом, која је посвећена састављању такмичарских планова, и евиденцијом, која је добила оно место у производном процесу које јој припада. Обележје новембарског дела такмичења године 1946 је поред побољшања производње и смањења трошкова то, што су такмичарски планови, углавном, били испуњавани у оквиру радног времена. У овом делу такмичења планови су постојали, али су често били нерелативни и неконкретни. Значај новембарског такмичења у 1946 у погледу искуства која су добијена у току такмичарских напора, био је велики за нов период, за такмичење у првој години планске привреде.

Са преласком на плански рад такмичење је, усавршено током ранијих етапа, добило нови облик и нове, конкретне циљеве. Такмичење је коначно постало систем у раду, а првомајска етапа такмичења у 1947 години послужила је добро радништву да научи да ради по плану, да спонтано замени планирањем и да у плану нађе остварење својих тежњи ка коначном преласку на социјалистички начин рада, ка приближењу свеопштем идеалу радног народа: социјализму.

Новембарски део социјалистичког такмичења у 1947 години неће се много разликовати од мајског дела по радном елану, јер тај елан може само да буде појачан, већ по усавршавањима која ће доћи из тежње да се рад учини што рационалнијим и што ефикаснијим.

Нико није са таквим жаром желео план као наше радништво. И као резултат свеопшћих тежњи и нове друштвене структуре наше земље створен је Петогодишњи план, чији су главни циљеви индустријализација и електрификација наше земље, главни предуслови за остварење бољег и имућнијег живота. План је готов. Нови задатак који се поставља пред радништво, сељаштво, радну интелигенцију и радни занатски сектор наше земље је његово проучавање и испуњавање. Застој у плану није предвиђен нити је смео бити предвиђен. Такмичарски елан радника такође не познаје застоја.

Међутим, такмичарски планови за нову етапу, за новембарски део такмичарске године, још увек, после свршетка првомајског дела такмичења, не постоје по свим предузећима Београда. Свега неколико синдикалних подружница Београда преузело је нове обавезе и саставило планове према којима ће да се одвијају и управљају такмичарски напори.

Месни одбори и Месно синдикално веће приступили су хитној организацији и пружању помоћи синдикалним подружницама, које ни до данас немају своје планове за нову такмичарску етапу. Такмичарски планови морају због тога бити правремено, односно што пре састављени, како би се избегао онај застој, који је постао скоро обележје сваке завршене такмичарске етапе.

Овај застој уследио је као резултат спорости рада такмичарских комисија, а још више као резултат неагилности управа предузећа, које ни досада немају потпуно разрађене производне планове по одељењима. С друге стране, многе управе предузећа онемогућиле су састављање такмичарских планова тиме, што производне планове одељења нису чак ни у главним цртама доставиле радницима упознавши их са зградама које они треба да преузму у првој години планске производње. Тако, управа Градског саобраћајног предузећа оправдава неупознавање радника са производним плановима тиме што се изговара да је производни план тајна.

Они који треба да испуне производне планове морају да буду упознати са оним што треба да ураде, да би и сами могли да помогну састављање такмичарских планова и да би из производног плана могли да извуку конкретне задатке по којима ће дати своје личне обавезе за такмичарски план. Непознавање плана је кочица за узимање нових радних обавеза, а када се говори о упознавању са планом, у првом реду се мисли на упознавање са планом рада у сопственом предузећу, а затим са планом рада у целој земљи.

Такмичарски планови морају да буду у складу са производним плановима и само тако ће моћи појединци да дaju своје личне обавезе (у пребацивању плана, норме, побољшању квалитета, смањењу трошкова, оубици нових кадрова итд.), а групе и одељења своје заједничке (заједничко пребацивање норме које је важније од појединачног пребацивања) обавезе из којих ће се саставити и оформити скупни такмичарски планови за цело предузеће, који ће бити допуњени обавезама свих управљеним на то да се хигијена у предузећу побољша, да се уклоне недостаци и побољшају радни услови, да се организују стручни курсеви, да се оспособи што већи број ученика за стручне радове и да се појача културно-просветна делатност.

У погледу појединачних обавеза, поред пребацивања норми, веома велику пажњу треба посветити обавезама за стручно усавршавање ученика, како су то урадили радници предузећа „Југоштамп“: Влада Марић, Стеван Фолкман и Петар Хмељак.

Омладина је досад по предузећима Београда показала највише агилности при састављању такмичарских планова, тако да је редак омладински колектив неког београдског предузећа који до данас нема састављене такмичарске планове и дате обавезе.

Пред управне одборе синдикалних подружница, односно пред њихове такмичарске комисије, поставља се хитан задатак састављања такмичарских планова за нову етапу такмичења. Управе предузећа дужне су да при овоме потпомогну своје радништво, упознајући га са производним плановима. Преузимање нових такмичарских обавеза је хитан и најважнији задатак, јер од такмичарских планова, од њиховог испуњавања зависи и испуњење производних планова, испуњење планова за прву годину рада Петогодишњег плана. Синдикално чланство чека на такмичарске планове, на њих чека и Петогодишњи план, чије је остварење залог бољег живота свих радних људи наше земље.

Б. В.

Индустријализација земље, увођење планске привреде уопће у новој Југославији значи сигурно и непосредно побољшање животног стандарда наших народа; наших радника, наших сељака, наших грађана уопште. Док је у капиталистичким земљама национализација у индустрији и повећавање продуктивности рада права несрећа за радничку класу, јер хиперпродукција лишавала један велики дио радника зараде, јер производи за профит — отуда бацање у воду или паљење огромних количина животних намирница, док у исто вријеме радне масе гладују, — код нас ће то бити обратно, то ће само убрзати богатстање наших народа.

ТИТО

Под мајским пљуском

— Замисли, молим те, да има света који се и овом кијамету радује.

Проналасци рационализатора и новатора општа су својина

Велики број рационализатора и новатора Београда дао је до сада многе новине чијим коришћењем је производни процес, унутар предузећа у којима ти поједини рационализатори и новатори раде, усавршен и унапређен. Међутим, није довољно да се рационализаторима новатора и рационализатора користе само појединачна предузећа у којима су ти рационаласци остварени. Све ово што усавршава производни процес својина је свих радних људи наше земље, и због тога је потребно да се рационаласци примене не само у оном предузећу у коме су реализовани, већ у свим предузећима исте врсте. Конференције ударника, на којима су наши најбољи радници мењали своја искуства, корисна су новина, али за примену рационаласака по свим предузећима до сада није скоро учињено ништа.

Честа је појава да поједине управе предузећа не дозвољавају да резултати рада њихових ударника изиђу ван круга предузећа, изговарајући се да „чувају тајну“. Међутим, руководиоци предузећа у овим случајевима заборављају да су сви рационаласци и све тековине из усавршавања производног процеса данас државна, друштвена, општа својина и да усвојивши их интереса појединог предузећа нема места у земљи у којој су средства за производњу заједничка својина и у којој усавршавање производње повлачи и побољшање животног стандарда целокупног радног становништва. Чест је случај да ако неко од радника једног предузећа потражи финансијске могућности за остварење и градњу машине коју је неки новатор другог предузећа пронашао, управа предузећа одговара да таква машина већ постоји. Дешава се и да радник, који је отпочео посао на усавршавању неке машине, одустаје од даљег рада због тога, што је сличну машину већ пронашао радник неког другог предузећа. Не треба заборавити да рационаласци служе у општеј сврхе, да је корист од њих општа и да новаторство постоји због корисности, а никако због самог рационаласака.

Постигнућа наших рационализатора и новатора друштвена су својина и због тога је потребно, поред измене искустава, приступити што пре коришћењу рационаласака по свим радницама где се рационаласци могу да примене, без обзира да ли је то у другом предузећу, у другом граду или у другој народној републици. Примерна рационаласака мора да се појача и разграна, што је дужност не само земаљских управа синдикалних подружница и месних одбора синиката,

већ у првом реду руководстава предузећа. Са променом наше друштвене стварности научне тековине постале су својина друштва и њихова примена мора да служи зато да се кроз усавршење производње побољша живот грађана.

ЉУДИ КОЈИ УНАПРЕЂУЈУ ПРОИЗВОДЊУ

Влада Николић, тапетар Бродоградилшта на Чукарици, израдио је венац за спасавање од ситне плуте уместо од целих комада, како су се они досад радили. Уштеда у времену постигнута је за 50%, а производња је повећана за 100%. Такође је огромна уштеда у материјалу, јер се ради од отпадака.

Šaban Panjić, моториста-електричар Бродоградилшта на Чукарици, израдио је уређај за прикључење агрегата код електричног варења. Агрегати за електрично варење на хилингу су били раније укључивани са једним укључивањем и једним осигурачем. Код квара на мотору или електричном спроводнику било је потребно прекидати струју за све укључене агрегате за варење. Да би се то спречило, уређен је ормарић од шест прекидача, сваки са припадјућим осигурачем, тако да се код квара, односно код радова на поједином агрегату, не прекида струја у осталим агрегатима. Овим Панџићевим уређајем повећана је уштеда у радној снази за 11,7% или, изражено у новцу, за 198 динара дневно.

ЈЕДАН ПРЕДЛОГ ЗА ИСЕЉЕЊЕ НЕПРОДУКТИВНИХ СТАНОВНИКА

КОГА ТРЕБА ИСЕЛИТИ ИЗ БЕОГРАДА

Питање исељавања непродуктивних становника Београда покренуто је већ преко дневних листова и „20 октобра“. Овакве мере народних власти поздрављају сви грађани који живе у пренатрпаним становима и који месецима немају пристojног стана. Данас је Београд препрегерењен становнишвом. Овакво стање уместо да се поправаља, иако се издају нове и поправљају старе зграде, сваки даном је све теже. Београд се свакодневно пуни и станбено питање постаје све компликованије. Због тога мислим да је потребно да њашим властима овим путем пруже грађани своја мишљења и сугестије, како би се ово питање бар ублажило ако се не може у потпуности решити. Ја ћу изнети своје мишљење и предлог по овом питању.

Станбено питање у Београду је врло тешко бити решено и поред оправљања старих и подизања нових зграда све док се не забрани усељавање оних лица која без икакве потребе долазе у Београд на стално становање и не исеље сва лица која ништа не везује за Београд сем њихова лична жеља да баш у овоме граду живе.

Станбена криза почела се у већој мери појављивати од месеца јуна 1946 године и сваки даном је све гора, тако да је дошла до неиздржљивости. Државни службеници, стручни радници и други који због службе и рада за План долазе у Београд немају стана, док они којима није место у Београду поседују удобне станове. Наше власти су ово увиделе и хтеле помоћи да се добром вољом закупаца искористи свако одељење, да многи и многи не станују по вагонима и ходницима итд. Извршни народни одбор Београда својом одлуком број 3730 од 31 маја 1946 године одобрио је да сваки закупац стана може да прими у свој стан лице које хоће. Потребно је само да попуни бланкет код свог рејона и то да потпише закупац стана, а власт је дужна да таквом лицу изда дозволу за становање у Београду. У овој одлуци дато је право потстанару да после шест месеца постане и он стални станар, то јест закупац стана. Ову одлуку народних власти многи закупацци, сем мањег броја, изиграли су и злоупотребили. Примали су лица која нису дошла по неопходној потреби у Београд позивали су их унутрашњости рођаке, стрину, тетку, познанике — да попуне стан „да не би ништа реквирирали“. На овај начин доселили су се у Београд многи непродуктивни становници. Кад би власти ушле детаљно у испитивање зашто су појединачна лица дошла у Београд, тек би онда схватиле шта је у пракси учињено са њиховом одлуком која је имала за циљ да ублажи станбено питање. Ја мислим да би ову одлуку требало народне власти да измене.

Основ за правилно и правично решење станбеног питања у Београду требало би поставити на следећој основи:

1) Надлежне народне власти да издаду наређење, да се ниједно лице не може примити на стално становање у Београд док за то не добије уредну дозволу. Увести систем дозволе боравка с тим да органи власти оцењују оправданост боравка. Не дозволити усељавање пензионера, кафеџија, трговаца и сличних непродуктивних елемената.

Установити да само лице које добије стални боравак може бити уписано у стални списак станара. Према броју лица (смаца или са породицом) мора се завести у књиге да има право на стан у Београду и на које просторије (као потстанар или му се додељује посебан стан).

2) Сва друга лица имају бити уписивана у списак пролазних станара и на њиховој пријави мора да буде означено колико им се дана одобрава да остану у Београду с тим да не заузимају ничији стан и да се не воде као потстанари. Ово би биле прве основне мере.

Друге мере би биле следеће: да би се Београд ослободио оних непродуктивних становника који су у граду, и то на потпуно праведној основи, требало би у свакој улици уз помоћ организација Народнег фронта образовати комисију од најмање шест лица, (старијих особа). Ова комисија имала би за дужност да у свакој кући изврши преглед: ко станује, за-

што станује, веже ли га за Београд нешто итд. За које лице установи да се може исељити из Београда треба да предложи своје рејону а рејон главној комисији при ИНО-у на коначно решење.

При предлагању за исељење из Београда уличне комисије и остале власти требало би да се придржавају следећих принципа:

1) Исељити све избеглице које су дошле за време окупације, јер је земља ослобођена и могу да се без икаквог изговора врате кућама. Међу избеглицама у Београду има богатих људи, многи од њих још за време окупације отворили су радње, ступили у службу, неки купили куће, а сирмашине избеглице биле су растурене по селима у Србији и радиле на пољским радовима. Кад је дошло ослобођење избеглице са села вратиле су се кућама, док се из Београда вратио веома мали број. Богатији су се на разне начине пласирали у Београду и веће да иду кућама, иако тамо имају своју имовину. Ови људи су заузели највеће и најбоље станове, те их треба првенствено исељити.

2) Исељити у родна места или друге мање вароши све пензионере који су пензионисани од 1941 године до данас, а ништа их не везује за Београд. Овде изузети оне који имају децу у школама какве не постоје у унутрашњости, запослену у државној служби и морају са њима живети.

3) Исељити породице државних службеника који су премештени из Београда, и никако неће са собом да одведу и своју породицу.

4) Исељити из Београда све самце и самице, брачне парове без деце, за које се утврди да нису нигде запослени и да их ништа не веже за Београд.

5) Има извештан број лица оба пола која живе у фиктивном браку као „муж и жена“, заузели су станове као брачни пар а само једно од њих је запослено. Овакве парове не треба признати за породицу јер по нашим законима породица се ствара „регистрањем“ код народних власти“. Таквима треба одузети стан и запосленом лицу које мора остати у Београду дати собу као потстанару.

6) У Београду има највећи број самца, а нарочито много самца, који су дошли у Београд пре рата, за време рата, па неки и по ослобођењу. Заузели су модерније и веће станове не за своју личну употребу већ за спекулацију. Издају једну собу од 500 до 1.000 динара, па и више, и тако плаћају оне који не могу доћи до стана. Не плаћају властима ни динара, а штете зграду многобројним самцима. Сопственике зграда оштећују тиме што се за њих мора плаћати вода, осветљење и други трошкови. Ове особе су већином без икаквог занимања, а многи су пензионери.

У случају да се овакве самце које издају собе из извесних разлога не би могле исељити, онда их треба покупити и сместити више њих у један стан, а њихове станове доделити породицама.

7) Извршити строгу ревизију свих потстанара и за кога се утврди да му није место у Београду одузети му дозволу и исељити из Београда.

8) Има велики број жена које су готово увек биле без занимања и које су постале наостојнице зграда. Добиле су бесплатно стан, осветљење и огрев и пристojну плату и пошто су често самице, додељене станове су издавале под закуп. Од оваквих особа није било много користи, што се види из многобројних жалби народним властима од стране станара и власника зграда. И ове особе без обзира кад су дошле у Београд требало би исељити а на њихова места усељити породице, првенствено инвалиде, који морају становање у Београду.

Сматрам да ако се поступи по овом мом предлогу да ће се станбено питање у Београду донекле побољшати. На овај начин многи људи који месецима немају стана доћи ће до стана.

Јеврем РИСТИЋ
Мачванска 25

АНСАМБЛ ДРАМЕ ЗАГРЕБАЧКОГ КАЗАЛИШТА НА ГОСТОВАЊУ У БЕОГРАДУ

УЗАЈАМНА ПОСЕТА ЗАГРЕБАЧКЕ И БЕОГРАДСКЕ ДРАМЕ

Загребачка и београдска драма узајамно се посећују ових дана. Измењују своја искуства у раду, показују своје уметничке домете. Њихове узајамне посете имају карактер уметничко-стваралачког рада, показивања основних линија досадашњег рада, потстицаја на нова стварања.

Позориште је после ослобођења стављено пред крупне задатке. Оно је имало да изнесе репертоар који је одговарао проблематици дубоких промена извршених у држави и друштву. Оно је имало да створи нов начин уметничког рада да би могло уметнички остварити такав репертоар. У репертоар су ушла дела из класике која су по овој високом књижевним вредностима и по својој идејности постала трајна, а из современости она дела која говоре о актуелним проблемима. Такав репертоар морао је вршити дубок прелом у раду уметничког кадра, деловати на стварање новог процеса уметничког рада.

Узајамне посете београдске и загребачке драме имају да покажу којим путевима су пошла њихова позоришта. Обе драме могу за сада да покажу идејне и уметничке основе свог даљег развоја. На овим основама се показују перспективе уметничког стварања, смернице, метод рада који се примењује, показују се и успеси, као и недостаци достигнућа и слабости које треба кориговати. Ове посете нису, дакле, формалне природе, већ и на уметничком плану дубоко садржајне. И једна и друга драма имају за циљ да ове посете буду ступањ даљег њиховог уметничког развоја, да свој досадашњи рад покажу као једну етапу у процесу свог уметничког стварања.

Узајамне посете позоришта су од несумњиво велике користи. Позоришта излазе пред нову публику, с једне стране; с друге стране — показују једно другом оне елементе у којима су више успела, упућују једно друго у успех стварања. Позивају једно друго на утакмичу која није на бази конкуренције, већ узајамног допуњавања у стваралачко-уметничком раду. Упознају једно друго са својим искуствима у раду, делују једно на друго у ономе што је позитивно и корисно. Имају могућности да о резултатима свога рада чују мишљења која им могу дати значајна упутства у оријентацији свога рада на путу уметничког развоја, као и на путу оспособљавања да одговоре за даљима које им данашњица поставља.

Загребачка драма доводи и свој глумачки подмладак и показује га у претстави „Ујка Вања“ од Чехова. Тиме показује своју драмску школу, метод рада у њој, резултате тог метода. На тај начин сазнајемо о развоју нових уметничких снага, о формирању нових уметничких кадрова. То ће помоћи и другим глумачким школама јер ће се чути мишљења видети који метод рада треба применити за стручно уздизање глумачког подмлатка.

Узајамне посете загребачке и београдске драме показују културни живот народних република Хрватске и Србије у области позоришне уметности. Братство југословенских народа добило је чврсте темеље у народно-ослободилачкој борби. Оно има свој снажан израз и

у оваквим културним манифестацијама. Заједнички рад на културном уздизању наших народа, јединство и солидарност у том раду са својим посебним индивидуалностима испољава се у једнодушној жељи да позориште буде значајан фактор у формирању новог човека. Велика је и чаробна снага позоришне уметности. Жива реч

која долази са позорнице преображава дух, делује на све, оплемењава човека, Позоришна уметност руши предрасуде, отвара нове видике, уводи широке народне масе у културни живот. Због тога та реч мора бити уметнички снажна, идејно богата, стваралачка и садржајна.

Велибор ГЛИГОРИЋ

Разговор са Ивом Тијардовићем

Ових дана у Београдском народном позоришту гостоваће ансамбл драме Загребачког народног казалишта. У исто време чланови драме Београдског народног позоришта даће неколико претстава у Загребу. Ово прво послератно узајамно гостовање позоришта Загреба и Београда послужило је као основ за даљу размену уметника и културну сарадњу између Београда и Загреба, као и између других главних градова наших народних република.

У Београду се већ неколико дана налазе, поред управника Загребачког казалишта Ива Тијардовића, првакиња драме Божина Крајева, редитељ и глумац Тито Строчи, технички шеф Антон Поточињак, шеф протокола Ђука Беркеш и целокупно техничко особље. У

среду увече стигао је и целокупан ансамбл драме казалишта у Загребу.

У разговору са сарадником „20 октобра“ управник Народного казалишта у Загребу Иво Тијардовић говорио је о значају посете Загребачког казалишта Београду и Београдског позоришта Загребу. На питање ко је дао иницијативу за ово узајамно гостовање позоришта, Иво Тијардовић је рекао:

— Иницијативу за узајамно гостовање дала је конференција казалишних стручњака, која је одржана прошле године у Београду. Међутим, жеља особља и једног и другог казалишта за узајамну посету, постојала је још од ослобођења. Успијед објективних потешкоћа она се, наравно, раније није могла остварити.

— Какав је циљ ове узајамне посете?

— У првом реду — рекао је Иво Тијардовић — посета Загребачког казалишта Београду и Београдског позоришта Загребу послужиле продубљивању братских односа Срба и Хрвата, затим успостављању што тјешњих културних веза између два наша народа и, на крају, упознавању метода рада једног и другог казалишта, њихових настојања и постигнутих резултата.

За наступ наших уметника на београдску позорницу ми смо изабрали нашу најбољу драму „Господа Глембајеви“ од Крлеже и класичну трагедију „Отело“ од Шекспира. У намери да покажемо како трајимо пут и да ли смо на правом путу да постигнемо ону уметничку истину на сцени — социјалистички реализам — најглавнији наш проблем који нас је занимао и прије рата, а који нас је од ослобођења потпуно заокупио.

Ми Загребчани смо необично задовољни што већ видимо како ће нас срдечно оvdje у Београду примити, не само управа и чланови позоришта, него и, надамо се, београдска публика. Још више нас весели то што смо прије нашег одласка из Загреба констатирали да је интерес за гостовање Београдског позоришта у Загребу био врло велики.

Успостављање веза између

Иво Тијардовић

казалишта у Загребу и позоришта у Београду није ништа друго него наставак наших веза кроз читаво једно столеће, које су биле прекидане само онда када се непријатељ наших народа знао окомити на нашу земљу и културу, а што је, у овом последњем ослободилачком и побједоносном рату фашистичког агресора грдно коштало.

Наше народне власти, наставио је даље Тијардовић, примиле су предлог наших гостовања са највећим разумијевањем и дале обимну моралну и материјалну помоћ да се оно оствари. Увјерени смо да ће последице овог првог гостовања, уследити даљња драмска а и оперска гостовања.

Сто десети план предузећа „Пролетер“ испуњен је и премашен

„Годишњи и петогодишњи план оствариће се ако буду остварени днама производни задаци у одређеним гранама привреде, а у неким чак и производни задаци за сваки сат.“ (Др Благоје Нешковић).

Сто десети план предузећа „Пролетер“? Зар то предузеће има преко сто планова. Постоји Петогодишњи план и годишњи планови, о тим плановима знају сви грађани. Али, овде је реч о дневним плановима производње, који се по предузећима састављају кад се годишњи разложи на дневне задатке.

Борба за испуњење дневног плана је свакодневна, огорчена и упорна борба радног колектива „Пролетера“ и сваког појединог радника, јер пропуштено време не може нико надокнадити.

И дневни план састоји се од много мањих планова. Он је разбијен на стотине радних руку које са много ситних операција остварују шифре дневног плана, у „Пролетеру“ — толики и толики број сандала, плитких ципела, цокула, деџих ципела. Дневни план је разбијен на норму.

Плански биро у фабрици обуће „Пролетер“ разложио је годишњи производни план на тромесечне, месечне, недељне и дневне. Од 1 јануара ради се по плану.

Али да се вратимо на сто десети план. Сваког дана у шест сати ујутро одлазе радници у плански биро и добијају мале зеленкасте листе. То су дневни планови који носе број радног дана у години. Тако је, на пример, једног дана и отпочела битка за сто десети план.

Мајстори одељења кројачнице и шпанџераја добијају калкулационе листе. Та је новина уведена пре извесног времена. Те листе су написане за сваког радника тих одељења. На основу дневног плана распоређује се, према радној способности појединог радника, тачно колико има да произведе и колико му за то следеће материјала. Мајстор раздели листе и изда материјал. У калкулационој листи има једна важна рубрика „враћено“. Из ње се види колико је који радник уштедео материјала. Од ова два одељења зависи да ли ће бити постигнута уштеда у материјалу. План се не може премашити ако се само више произведе, већ и ако рубрика „враћено“ буде увек имала неку цифру.

Ако радник раније сврши посао, предвиђен у калкулационој листи (а то су добри радници), добија следећу, сутрашњу.

У осталим одељењима мајстори, исто тако, имају дневне планове и с тим стратешким дневним планом воде

У одељењу цвикераја фабрике обуће „Пролетер“ уведен је ланчани систем

битку која траје осам сати сваког дана.

И у тим одељењима води се битка за дневни план појединог радника — норму.

А шта се дешава ако одељење сврши дневни план у 13 часова? Ако се данашњи план сврши у 13 сати, а не у 14 и 15 како је предвиђено,

сутрашњи се може свршити у 12,30 или 12 сати, па следећи још раније у 11 итд, и на тај начин план за осам дана може да се сврши за седам дана. Тако се скраћује време. Ето пута за премашење плана!

Замислила се да само чиновници и мајстори пишу цифре

Остварење овог петогодишњег плана потпуно ће преобразити нашу земљу. То значи да ће наша земља постати не само много богатија материјалним добрима, него ће та материјална добра омогућити брзи културни развој. Имати ћемо не само више разних фабрика, рудника, жељезница, разних машина, добрих комуникација, разне стоке и животињских намирница, већ ћемо имати много више разних школа, средњих и високих, разних научних установа и обновљених села и градова и тако даље. Створити ће се уједно услови за лакши даљни свестрани развој. Силно ће порастати благостање народа. Већ при крају пете године оствареног плана општи народни доходак силно ће се повећати.

и испуњавају рубрике у неким формуларима. Али и радници имају своје листе. То су платне листе, које се деле сваком раднику у почетку месеца. У њих сваки убележи сваког дана колико је по неком дневном плану урадио, тарифу, колико је часова утрошио итд. Мајстор прегледа и провери тачност и парафира. На крају месеца, на основу ових листа, плаћа се свакоме по акорду.

Кад мајстори неког одељења установе да је дневни план испуњен, обично је радно време при крају. Произведен материјал однесу у следеће одељење. Зеленкасту листу сто десетог плана мајстор који прими материјал потписује: примио тај и тај. То је доказ да је одељење дневни план испунило. И ово је новина. Сувишно писање дневног производног извештаја је отпало, посао је поједностављен.

У 14.15 часова машине у фабрици заћуте. Завршава се дневна битка за план. Мајстори, руководиоци одељења, подносе листе дневних планова и калкулационе листе статистичару планског бироа. Понекад се деси да се дневни план не оствари. Али, то је само услед квара на машинама, које су старе и дотрајале. Радни колектив увек надокнади пропуштено. Било је тога и у првом тромесечју, али је план пребачен за 8,64%.

Многобројне су цифре у тим дневним плановима. То су цифре у којима је труд, залагање, норма и зној радног човека. Плански биро, после сумирања дневних испуњавања планова, закључује после дугог рачунања и сабирања:

Сто десети план испуњен је и премашен за 17,77%...

Радни колектив фабрике обуће „Пролетер“ учинио је корак ка остварењу Петогодишњег плана. Тако се он бори за дневни план.

Биће још много измена, још много побољшања организације посла. У цвикерају је уведен ланчани систем. Људи у прво време нису схватили да је то боље, говорили су да од тога ништа неће бити. На следећа анархија у производњи — старе радне навике — људи тешко мењају. Кад је тај систем уведен, радници су увидели да је тако много лакше радити. Производња је много убрзана. Сад сви признају предност оваквог начина рада. Sprema се увођење ланчаног система у сва одељења, а то је обиман посао. И то је све саставни део борбе за план.

Ф. АБИМОВИЋ

РАД КУРСЕВА ЗА ГРАЂЕВИНСКЕ РАДНИКЕ

Схватајући правилно велику потребу за стручним грађевинским кадрovima у првој години планске привреде у којој ће бити одређен велики број објеката, Грађевинско одељење ИНО-а и Месни одбор грађевинаца организовали су још у јануару месецу ове године курсеве за стручно обучавање грађевинских радника.

Досада су завршила рад два курса за зидарске раднике које је посећивало 83 курсиста. На завршним испитима курсисти су показали задовољавајући успех, тако да су одмах могли да буду упуслени на грађевинама као квалификовани радници. Калдрмишки курс завршило је 11 курсиста, а ускоро ће бити завршен и курс за тесаче са којима ће изаћи 18 полуквалификованих радника.

Захваљујући великом интересовању које постоји за ове курсеве, било је могуће организовање даљих курсева, тако да данас два курса за зидарске раднике организовани од стране градских грађевинских предузећа посећује око 150 слушалаца. Теоретска предавања одржавају се за курсисте свакодневно у Авалској улици број 8, док се предавања из практичних радова држава на грађевини новог Универзитета.

Нови калдрмишки и асфалтерски курс посећује данас 33 слушалаца, који имају могућности да се свакодневно практично обучавају. Већина курсиста запослена је на грађевинама и посећује предавања после свог радног времена. Тесачки курс биће завршен ускоро, чим буде омогућено да курсисти добију практична знања при грађњи дрвених кровних конструкција на војвоградњама Београда. Нови тесачки курс отпочеће рад четком јуна са досада уписаних 29 посетилаца.

У теоретском делу курсева, курсисти слушају предавања из познавања грађевинског материјала, грађевинских конструкција и основних политичких знања, док на практичним радовима та своја теоретска знања примењују и усавршавају.

Један од значајних централних курсева градских грађевинских предузећа биће курс за нормирце, који отпочиње рад 26 маја при грађевинском одељењу ИНО-а.

За све курсеве, који су у току, пријављен је довољан број слушалаца, али поред њих грађевинско одељење омогућиће и свим омладинцима који се врате са Омладинске пруге да посећују предавања на курсевима за грађевинске раднике и да знања стечена на Прузи усаврше.

Курсеви за грађевинске раднике знатна су помоћ нашој привреди којој је потребно све више и више стручних грађевинских кадрова.

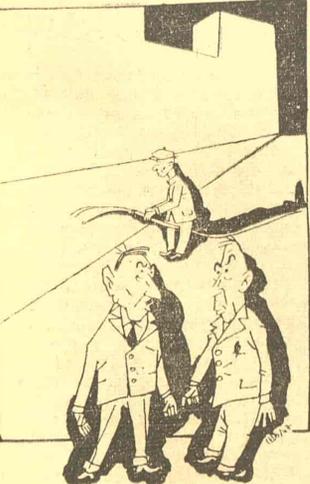
Шестомесечни план производње предузећа „Освит“ испуњен је 45 дана раније

Радни колектив предузећа „Освит“ одржао је 15 јануара заједничку конференцију, на којој је претресано питање извршења годишњег плана производње. Радници су се том приликом обавезали да шестомесечни план производње кашика и виљушка заврше месец дана пре утврђеног рока. Управа синдикалне подружнице дала је упутства за рад. Радни елан, који је захватио сваког члана предузећа у првомајском делу такмичења, дао је као резултат шест ударника и 12 похваљених и награђених. У току последња три месеца месечни план био је пребачен за 40 до 60 процената. У исто време стално је побољшаван квалитет производа.

И поред знатних потешкоћа план је испуњен већ 15 маја, када је и последњи свежањ кашика и виљушка, предвиђен шестомесечним планом, ушао у магацин. Осим редовне, планом предвиђене производње, произведено је и 68 пакета малих кашика за децу. У испуњење Петогодишњег плана радни колектив предузећа „Освит“ спреман је да уложи пуно напоре, схватајући сав значај који има план за радништво.

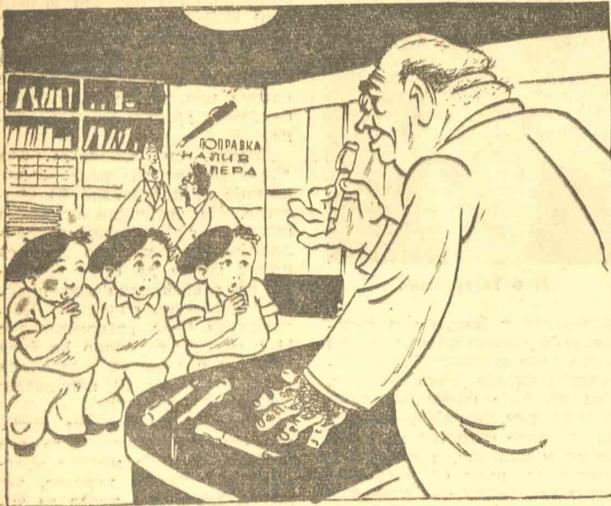
Александар АРСЕНОВИЋ

Поуздан предзнак

— Хајдемо брже кући, сад ће киша!
— Откуд знаш?
— На видниш: почиње поливање улица.

Заиграће мечка...

— Шта кажете? 500 динара обично челично наливперо?
— Јако!
— Замолићемо ми народни магазин да и он набави пера.

ГРАЂАНИ БЕОГРАДА
Предлажу

Подизање покретних
тезги на пијацама

Свакога дана велики број произвођача из ближе и даље околине Београда доноси у град намирнице и на пијацама их излаже продаји. За место које заузму на пијацама плаћају они одређену таксу. Због неуређености пијаца произвођачи су приморани да овој робу (сир, кајмак, поврће, воће итд.) разастру по земљи — по тротоару и коловозу.

Огромни облаци прашине, који при пролазу дижу возила и пролазници, падају по изложеним намирницама. Понеки пролазник нагази на робу, прерне неки суд или корпу, а при томе редовно долази до објашњавања и спаје између продаваца и пролазника. Нема неог нарочитог реда ни при распоређивању врста робе. На истом месту продаје се и поврће и сир, и воће и живина, па то још више доприноси опадању квалитета намирница и њиховој нечистоћи.

С малим материјалним средствима, међутим, могло би се много учинити да се побољша

хигијенска продаја оних намирница које произвођачи доносе у град и сами продају. На местима која се обично заузимају у ту сврху, требало би поставити обичне покретне дрвене тезге, на које би произвођачи распоређивали своју робу. Ту би намирнице у много мањој мери биле изложене прашини него онда када се распоред по земљи. Таме би се и иначе унео више рада на пијацама, а потребна су мала материјална средства.

Лулијана ВУЈИЋ
Лењинградска 6/1

Отварање градског ресторана у близини станице „Дунав“

Скардарија“ припада Првом рејону, но ипак прилично је удаљена од центра, нарочито улице: Ђуре Ђаковића, Будимска, Светозара Милетића и тако даље. Све су ове улице, у првом реду улица Ђуре Ђаковића, начичкане многобројним нехигијенским и неуредним крчмама, бифејма и кафаницама. У непосредној близини је и станица „Дунав“, преко које се долази и до носе животне намирнице из Баната. Преостали црноберзијанци Београда дочекују у овим кафанама сељаке и ту се врши недозвољена трговина и шпекулација животних намирница.

Само, до није све. На плацу,

на углу улице Ђуре Ђаковића и Будимске, где су прошле године фронтовци ових улица у разним акцијама очистили и овај простор, суседни кафеџија је, који никад није изишао на радилиште, отворио „летњу башту“. Ова „летња башта“ личи на све друго само не на башту. Неуредно послане цигле представљају ограду, а у-

сред баште подигнута њевабница престава право ругло. Сртнаци, који долазе у Београд са станице „Дунав“, застају и са чуђењем посматрају ово „свратиште“.

Потребно је да Градско угоститељско предузеће испита могућност отварања једне градске угоститељске радње, како би радни свет овога краја, а и пролазници са станице „Дунав“, имали једно пријатно место где би свратили да се одморе и освеже. Отварањем градског угоститељског ресторана не само да би овај крај дошао до пријатног и хигијенског ресторана, него би оне многобројне кафанице биле приморане да затворе своја врата и престану да буду клицноше заразе и шпекулације.

Косан НИКОЛИЋ
ул. Ђуре Ђаковића 17

Тротоар Балканске улице треба што пре поправити

Балканска улица је важна артерија Београда која спаја не само центар већ и већи део града са железничком станицом. Ова улица је веома жива и прометна у свако доба дана и ноћи, јер возови, који стално долазе у Београд, довозе велики број путника.

Пут за возила у овој улици је одличан, док је тротоар којим се крећу пешаци сав изривен и пун рупчага, тако да се грађани често саплићу. Како је сама улица веома стрма те рупчаге сметају при пролазу пешака. Нарочито је у запушеном стању десни тротоар ове улице којим се креће већина грађана.

С обзиром да је ова улица веома прометна и важна веза града са железничком станицом, мислим да би било потребно што пре поправити тротоаре и попунити рупчаге које много сметају пролазу пешака.

Фронтовци критикују

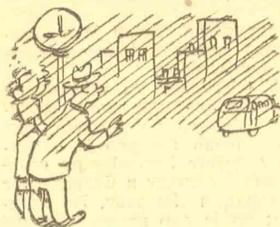
Зашто аутобус за Дедиње саобраћа само до 21 час

Становници насеља Дедиња и Бањице лишени су могућности да присуствују позоришним претставама и свим другим културно просветним приредбама које се одржавају увече, јер аутобуси превозе путнике само до 21 час, због чега радан човек, запослен преко дана, не може увече да посећује ни позоришне и биоскопске претставе.

Како би изгледао несрећни становник Дедиња који има породицу коју хоће увече да изведе у биоскоп или позориште када мора да до куће, после претставе, пешачи скоро 6 километара, а сутра ујутру да стигне на време у своје надлештво или фабрику.

Не знам због чега аутобуси за Дедиње раде само до 21 час, а не до 23.30, као што је случај са аутобусима који саобраћају до Душановца. Изгледа да је разлог, како ми је неки аутобуски кондуктер рекао, тај, што руководство аутобуског предузећа, које има ову саобраћајну линију, није вољно да плати радницима, кондуктерима и шоферима преко-времени рад. Сума коју би требало да плате дневно за

два шофера и два кондуктера и њихов прековремени рад не

би износила више од 160 до 180 динара.

Као што се осећа потреба да трамваји саобраћају до 23.30 часова, тако се исто осећа велика потреба да и аутобуси за Дедиње саобраћају до тога времена. Доношење позитивног решења по овом питању становници Дедиња поздравили би са великим задовољством.

Драгољуб ЧОЛАКОВИЋ
Улица Незнаног јунака
15 — Дедиње

Маринковој бари потребна је пошта

У читавом насељу Маринкова бара не постоји ни једна пошта, па чак ни поштанско сандуче. Становници овога краја муку муче са поштанским пошиљкама. Радчи свет овог великог периферског насеља принуђен је да због једне дописне карте и ма какве поштанске пошиљке иде по неколико километара пешаке до најближих поштанских

шалтера који се налазе на Лекином брду у улици Максима Горког и на Вождовцу у улици Војводе Степе. Колико се времена употреби неефективно за ово трчање!

Није потребно помињати од каквог је значаја пошта која је насушна потреба свих грађана, али за овај крај нарочито, јер су његови становници искључиво радници који су упослени преко дана.

Отварање поште у Маринковој бари је насушна потреба овдашњих становника. Пошта би могла да се отвори на тај начин што би био затворен један од многобројних локала, кафаница којих у овом крају има доста. У улици Јаше Игњатовића број 70 већ постоји један такав локал, који би био потпуно погодан за пошту. Локал је већ дуже времена затворен. Синдикална подружница службеница ПТТ треба да увиди тешкоће са којима се

боре становници Маринкове баре и да овај предлог оствари. Отварање поште у Маринковој бари и постављање поштанских сандучића по улицама претстављало би огромну услугу и корист читавога краја.

Владимир М. МИЛИЋ
Ђакова Авакума бр. 100

Често и ситнице коче нормалан рад у производњи

Раководство фабрике обуће „Милорад Петровић“ послало је на оправку рачунску машину фирми „Светехника“, која се налази у улици Булевар Црвене армије број 26. Раководство фабрике било је уверено да ће добити натраг исправну машину у уговореном року.

Међутим, у предвиђени дан машина није била готова. На многобројне молбе раководства фабрике да се машина што пре оправка, одговор је увек био исти: „Још два сата рада и машина ће бити код вас“, или „стрпите се до сутра“.

Тек после 13 дана машина је стигла у предузеће, али у истом, неисправном стању каква је била када је дата на оправку радионици „Светехника“.

Иако велики број људи није директно укључен у планску

производњу, својим исправним и на време обављеним радом може знатно, на свом сектору рада, учинити да се план на време изврши. Случај са одуговлачењем оправке рачунске машине у радионици „Светехника“ може да служи као пример како се не сме односити ни према, најзглед, безначајном раду. Власник фирме „Светехника“ Милорад Миловић да је одмах извршио оправку рачунске машине, ипак нишето учинио да се план изврши на време.

Оваква немарност и алкавост према послу не би смела више нигде да се деси. Нека нам случај „Светехника“ буде пример како се не треба односити према сваком раду, па макар он био сасвим ситан.

Виктор КОСТРОМИН
руководилац рачуноводства

Маленкости које не треба превиђати

ре неколико дана поштар сам послом у Народни одбор Трећег рејона. Било ми је познато још одавно да се пред самим улазом одбора још из времена борбе за ослобођење Београда, налази велика рупа, али сам био уверен да је најзад поправљена. На моје велико изненађење рупа још

и дан данас стоји, и нико не показује ни најмање интересовање за њену оправку.

Грађани који долазе у одбор често је и не примете. Али у кишним данима у рупу се слије велика количина воде, тако да се пред улазом створи велика бара. Да би се ипак на неки начин улазило у

рејон, неко је поставио цигле преко баре. Но, и поред тога,

грађани се тешком муком пробијају до улаза. Неки се испрскaju, а ко је невешт, може и да упадне у бару.

Ђорђе МАХ
Вишеградска 20

Препродаја биоскопских улазница

Зajедно са мноштвом људи чекала сам у реду за улазнице пред биоскопом „Београд“, где се приказује наш први домаћи уметнички филм „Славица“. Пуни сат и по прошло је док сам стигла пред благајну, али тада карата није било.

Пар минута пре почетка филма била сам пред истим биоскопом и неки дечак понуди ми улазницу. На моје питање колико кошта, рекао ми је цену — 25 динара, док је њена права вредност 12 динара. Имао је још неколико карата, које је продавао по истој цени.

Требало би да се о томе озбиљно поведе рачуна и да се ограничи број издавања карата оваквим беспосличарима који имају толико времена да га троше на чекање улазница, да их накупују велики број и да их касније, пред сам почетак претставе, препродају по скупој цени и стварају на тај начин уносне послове. Ми, запослени грађани, ако хоћемо да идемо у биоскоп, треба да дупло плаћамо улазнице, само зато јер су ти беспосличари пронашли овакав изврстан метод за зарађивање новца без рада, а што их кошта само један

део њиховог беспосличарења, које проведу у чекању биоскопских улазница.

Катарина КУРТИ
Стевана Високог број 24/11

Калемегдански коментари

— Слушај шта пишу новине: Треба брижљиво организовати акцију за чишћење корова.

Како да сведемо давлeња купача на најмању меру

Купачка сезона ускоро треба да почне. Многи купачи већ сада излазе на Саву и Дунав. Ускоро, већ у јуну, купатила на нашим рекама биће преплављена хиљадама Београђана.

Самим тим, постаје актуелно једно веома важно питање које се већ годинама појављује — увек у истом, оштром облику. То су она многа давлeња купача, која се преко лета догађају.

Познато је да је број утопљеника у једној летњој сезони у Београду био врло велики. Ранијих година, пре рата, та цифра је често премашивала 200 људи. Па и у годинама после рата било је прилично давлeња.

Поставља се питање какве мере морамо предузети за смањење овога броја. Изгледа да се несреће дешавају највише на „дивљим плажама“. Иако су власти и прошле и претпрошле године биле забраниле купање на отвореним обалама, многи купачи нису поштовали ове наредбе, па су излазили и купали су на „дивљим плажама“. Зато би органи обласке милиције морали стално да воде рачуна о поштовању сличних забрана. Њихова контрола би морала да се поштри, па чак и да се заведу казне за оне који ту наредбу прекрше.

Нема сумње да би једном поновљеном забраном купања на „дивљим плажама“, и строгом контролом, проблем многих давлeња био локализован. Значи да би главна пажња око обезбеђења живота купача имала да се посвети јавним купалиштима, на којима је такође било доста несрећних случајева.

Ту пре свега долази обезбеђење обале. Исто тако неморно је потребно да се дограјали базени за неплављиву поправу, јер је било и таквих базена чија су дна била трула, са већим рупама кроз које може лако да се пропадне. Сплавове за купање на отвореној води треба поправити да не би купачи западали код купатила. Поред свих тих техничких, лако изводљивих обезбеђења, корисно је да се установи стални надзор специјалних, плаћених, спасилаца, чија је дужност да стално пазе на купаче који су у води и да им притичу у помоћ чим нешто сумњиво примете.

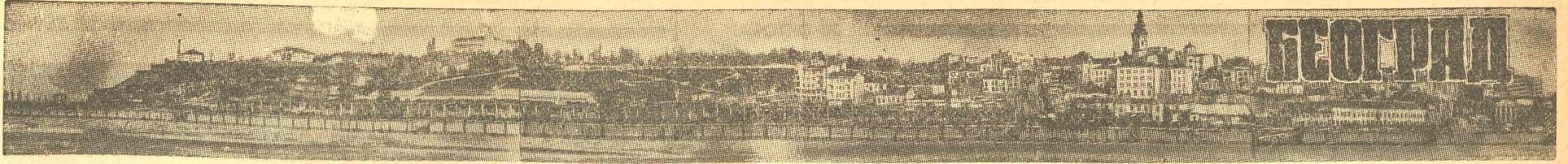
На великим светским плажама стални плаћени спасиоци већ одавно постоје. Они обично имају мали, лаки моторни чамац, крстаре на 100 до 200 метара од обале и интервенишу чим је потребно. Спасиоци имају и сталне мале лентерисане сплавове, са којих могу да врше контролу када нешто у чаmvcу. У Загребу је постојао такође неки власник купатила који је са неколико плаћених помоћника организовао спасавање купача. У току десет година он је са својим људима спасао око 1500 живота.

Слично би могло да се установи и у Београду. Свако веће купатило могло би да има по неколицину плаћених спасилаца, који би у исто време били одговорни ако би им се десило неки пропуст. Они би били снабдевени лаким чамацама и налазили би се стално у води. Сваки од њих имао би рејон који је под њиховим контролом. Дужност спасилаца је и да забрањују преплављивање реке.

У исто време, потребно је да на сваком купатилу постоји дежурни лекар, који би спасеним давленицима указао помоћ. А и сами плаћени спасиоци, чије су способности као спасилаца опробане, морали би до ситница да се упознају са техником истискивања воде из плућа, давањем вештачког дисања и сличним. Ово је нарочито потребно и врло значајно, јер је било више случајева да утопљеници изгубе живот баш зато што су пали у руке невештих људи, ма да је било наде и могућности да се поврате у живот.

Предузимањем оваквих или сличних мера, сталном контролом отворених обала и усавршавањем апарата спасилаца, усавршавањем организације њиховог рада, питање давлeња на нашим рекама било би убрзо сведено на најмању меру.

Душан МИЈАТОВИЋ

ПОВОДОМ ДОПИСА О РЕГИСТРАЦИЈИ КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКОГ ДРУШТВА „НИКОЛА ТЕСЛА“

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ОМЛАДИНЕ ЗА ВОЈНУ СЛУЖБУ

Аљкавост у раду и равнодушан став према обавезама неких наших уметничких друштава

Претходна регрутација

Како је прошло годину дана од ступања на снагу Закона о удружењима, један број наших културних друштава није се регистровао и нема потребна одобрења за рад, а исто тако не пријављује своје приредбе. Управе друштава, ма да су им законски прописи познати, не поступају по њима. Наша синдикална руководство су по томе више пута заузимала став упућујући их да правилно и на време регулишу све што је потребно за одобрење рада друштава, приредаба и скупова који подлежу пријави. Међутим, у пракси наших културних друштава, а и других синдикалних и народнофронтовских организација створен је обичај да се то одлаже у бесконачност, да се сматра као изlišина формалност и терет за то друштво. Последица таквог гледања јесте да врло позната друштва, која већ дуго раде, нису уопште регистрована, на пример: културно друштво Месног одбора кожараца „Филип Кљајић“, културно друштво Месног одбора здравствених радника „Др Сима Милошевић“, културно друштво Месног одбора хемичара и дрводељаца „Градимира“, културно друштво Месног одбора намештеника административних и правосудних установа „Горан“.

Та појава показује аљкавост и нехат у раду друштава и равнодушност према обавезама, и није вероватно да управе друштава које се тако односе према Закону боље поступају и у другим случајевима где се ради о дужности друштава и њихових чланова. Да се ту ради заиста о равнодушном ставу према својим обавезама и нашим законима, види се из чланка који је штампан у „20 октобру“ од 16 маја са потписом Милоша Кићевића, у коме се говори о тобожњој бирократији у Одељењу унутрашњих послова при ИНО-у по питању регистрације културно-просветног друштва „Никола Тесла“. Кићевић је више пута тражио обавештења од Одељења унутрашњих послова о томе, шта је потребно да би се друштво регистровало. Прво, управа културног друштва „Никола Тесла“ пропустила је за неколико месеца шестомесечни рок дат после изласка Закона о удружењима, који је ступио на снагу у јуну 1946 године. Друго, Кићевић уместо да бар сада поднесе уредно сва документа која су по Закону потребна за регистрацију, није поднело ништа већ је почео да развија у Одељењу унутрашњих послова теорију о томе да није важно о чему се ту тачно ради — о обнови друштва које је постојало пре рата или о новом друштву — већ је главно да се ради. За та његова разматрања код службеника Одељења унутрашњих послова, према његовој изјави у чланку, „није било разумевања“, јер они „као да не живе у данашњици“ и не знају „да је друштво ове године освојило заставицу Месног синдикалног већа“.

Насупрот томе, требало би питати Кићевића да ли он живи у нашој земљи и да ли зна да су закони обавезни за све наше грађане и организације? Став који је овде заузео претставник управе културног друштва „Никола Тесла“ неправилан је и очито супротан ставу који заступају и спроводе наши синдикати. У том погледу не може бити никакве полемике нити премишљања о томе хоће ли се закони спроводити или не, као што је изгледа случај код неких људи у нашим друштвима и другим организацијама. Радничка друштва и организације треба у спровођењу закона не да заостају већ да предјаче и да свим дају пример, јер се радничка класа борила у првим редовима свога народа зато да бисмо имали баш овакве законе какве данас имамо, законе који чувају власт радног народа, и она стоји на првом месту у одбрани и спровођењу законитости у нашој земљи.

Данило МАСЛЕША
секретар Месног синдикалног већа

Омладина на раду

Омладина Првог рејона чисти канал код стругаре Прометне банке

Уредништво „20 октобра“ објавило је у прошлом броју допис „Може ли се решити питање регистрације културно-уметничког друштва „Никола Тесла“ — поклањајући пуно поверење његовом писцу Милошу Кићевићу, управнику Дома културе Првог рејона, у чијем се саставу налази и поменуто културно - уметничко друштво.

Међутим, накнадним проверавањем, уредништво је дошло до закључка да је допис М. Кићевића заснован на неистинитим твђењима и да је за занста тешку ситуацију, у којој се налази друштво, једино криво његово руководство.

Поменути дописом М. Кићевић је покушао да своју кривицу пребаци на Одељење унутрашњих послова ИНО-а, што је веома ружно и за сваку осуду. Солидаристи се потпуно са чланком друга Д. Маслеше, уредништво „20 октобра“ истиче допис М. Кићевића као пример рђавог и злонамерног обавештавања наше фронтовске штампе.

УРЕДНИШТВО

Регрут исписује ћирилицом и латиницом своје име

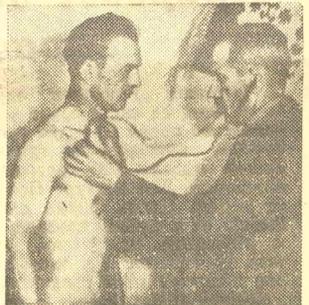
Већ неколико дана у Београду се, по свим рејонима, врши претходна регрутација 1928 годишта. Војни одсеци рејона су оживели и пред вратима соба у којима заседа комисија, отегли се дугачки редови омладинаца.

— Хајде, уђите! — рекао је групи омладинаца, војник који је стајао на улазу. На столу у ходнику остала је недорвшена партија шаха.

У омањој соби весело, смејући се, омладинци су отпочели да се свлаче. Разговор који се води необично је жив.

— Ја бих да идем у ваздухопловство, — каже дебелишкasti младић.

— А ја у морнарицу! Мислим да сам довољно развијен за службу у морнарици! додаје други самоуверено.

Лекарски преглед на претходној регрутацији

Скинувши се голи, брзо су, на позив војника, један по један претрчали узани ходник и ушли у велику собу искићену зеленилом, ћилимима и сликама наших војних и политичких руководиоца. Дуж целог зида стоје излпљене пароле: „Живео врховни командант маршал Југославије Јосип Броз Тито“, „Служење у Југословенској армији је највећа дужност и част сваког грађанина ФНР Југославије“ итд.

За столом, преко пута улазних врата, поручник узима податке: — стас средњи, коса црна, лице округло, и већ како се пише у свим правим војничким „буквицама“.

Са убележеним подацима регрути одлазе лекару. Потпуно неспособни добијају потврду о својој неспособности, тако да ујесен на регрутацију уопште неће бити позивани; они пак, који имају неку болест, шаљу се у болнице на лечење о државном трошку. На поновној регрутацији утврдиће се њихова способност. На тај начин оспособиће се већи број омладинаца за службе у Армији.

После лекарског прегледа регрути прилазе другом столу за којим седи поред официра и претставник народне власти.

— Знаш ли да пишеш? пита официр једног младића.

— Па, — отежући одговара младић — ћирилицу знам, али латиницу... Та, знам и њу!

— Напиши нешто, каже претставник народне власти. Регрут је узео оловку. Тешко и несретно, мешајући ћирилицу са латиницом извукло је на хартији невесто неколико слова и — стао.

— Не, не знам, Заборавио сам! — каже обарајући главу.

Претставник народне власти записује његово име у посебан списак. Потпуно неписмене и оне који само знају једну азбуку узеше народне власти да их, кроз аналфабетске течајеве, опишете. Кад буду дошли у Армију већ ће умети добро да пишу и читају и ћирилицу и латиницу.

Тиме се завршава претходна регрутација. Млади регрути добијају уверење о извршеној претходној регрутацији, у којој је убележен и лекарски налаз.

Утврђивање физичке способности, односно неспособности регрута, лечење о државном трошку регрута који имају сада неку излечиву болест ради потпуног оздрављења до доласка у Армију и утврђивање писмености регрута — циљеви су претходне регрутације која се врши ових дана у Београду. Претходна регрутација врло је важна за нашу Армију. Њоме ће се добити јаснији преглед здравља наше омладине дорасле за војну службу, тако да ће се на јесен при поновној регрутацији, углавном одређивати само род војске.

ПОСЛЕ ИЗБОРА ЗА ГРАДСКИ ОДБОР АФЖ-а

Жене Београда пред новим задацима

Седамнаестог маја одржана је конференција Градског одбора АФЖ-а, на којој су делегаткиње изабрале нови Градски одбор АФЖ-а. Тиме је завршен избор свих одбора АФЖ-а, од основних до градског.

Избором нових одбора, Антифашистички фронт жена координираће свој рад са Народним фронтом и тиме ће моћи боље да изврши нове задатке постављене пред све организације Народног фронта на Првом конгресу Народног фронта Србије.

Избори АФЖ-а извршени су на најдемократскиј начин. Најпре су изабране чланице одбора основних организација и делегаткиња за изборе рејонских одбора АФЖ-а. Ови избори извршени су нешто пре избора за народне одборе, од 12 до 20 априла. Од 12 до 17 маја одржаване су рејонске конференције на којима је изнет досадашњи рад АФЖ-а, као и план будућег рада. Жене су масовно изишле и на овим конференцијама упознале се са новим задацима који се постављају Антифашистичком фронту жена у оквиру Петогодишњег плана. Од делегаткиња основних организација изабрани су рејонски пленуми са 50 до 60 и рејонски извршни одбори са 25 до 30 чланица, а такође и делегаткиње за Градски одбор АФЖ-а. Интегровање за изборе код свих чланица Антифашистичког фронта жена било је веома велико, јер су све схватиле да од сваког појединца зависи какво ће бити руководство које треба да изврши задатке у годинама планске изградње.

Пред организације АФЖ-а постављају се данас нови задаци — остварење Петогодишњег плана. Намештенике, раднице, схватиле су да је њихов основни задатак испунити план производње у предузећу. Многобројни примери жена радница — ударница показују како жена схвата свој рад на испуњењу плана. У првомајском такмичењу 1946 године било је 14 жена ударница, у новембарском 236, а у првомајском такмичењу ове године прогла-

шено је 411 жена ударница. Матида Барух, радница фабрике „Моравије“ Елизабета Радловић и Надежда Љубојевић, раднице у „Октобарској слободи“, проглашене су по пети пут ударницама и предложене за Орден хероја рада. Многе друге раднице проглашене су по четврти, трећи, други и први пут ударницама. Али, то није све. Петогодишњи план поставља још и друге задатке: неопходну употребу да се жене у производњи стручно подижу, да се квалификују, да би већим и свестранијим знањем боље помогле остварењу плана.

Задатак је АФЖ-а баш у томе да помогне синдикатима у раду на стручном усавршавању жена. Жене треба да учествују на грађевинским ра-

дима, да се више запосле у металној индустрији и да на низу других послова замене мушкарце.

Да би жене могле масовно учествовати у производњи треба решити низ проблема у вези са материнством, и то много више и свестраније него што је чињено до сада.

Политичко и просветно уздицање наших жена остаје и даље веома важан задатак организације.

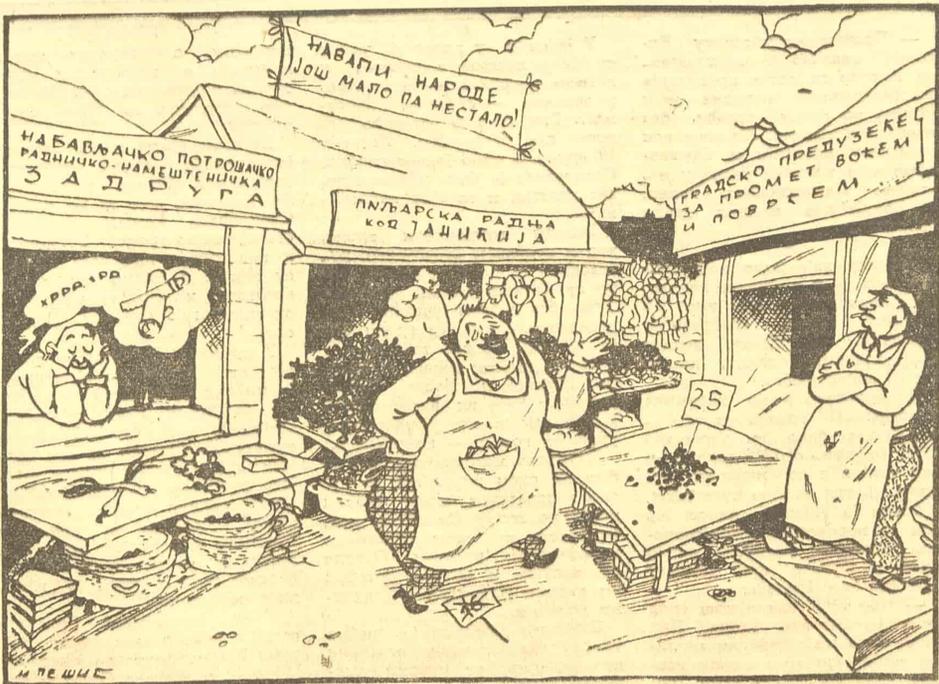
У организацији АФЖ-а досад су све ствари решаване централизовано, у Градском одбору, недовољно разрађене, пренесене аутоматски на све крајеве Београда, улице и предузећа, на жене заостале као

и на оне које су већ добро политички издигнуте.

Од сада рејонски одбори много више преузимаће на себе политичко руководство жена на рејону, посећивати пуну пажњу женама у производњи и много самостаније, самоницијативно се старати о развијању и даљем учвршћењу радног полета жена на рејону.

Стога се при избору за Градски као и за рејонске одборе водило рачуна да у одборе уђу најбоље и најзаслужније чланице Антифашистичког фронта жена, које ће бити кадре да одговоре овим задацима и да се више заложу на окупљању што већег броја жена, како би наше жене што спремније приле извршене задатка који проистичу из Петогодишњег плана.

СА ПИЈАЦЕ

— Тако вас волим, комшије! Мали обрт, а добра зарада!

Из основне школе број 16 иде на летовање 200 деце

У основној школи број 16 у Петом рејону одржан је састанак на коме су се ђачки родитељи саветовали са наставницима школе о слању деце на летовање. Овом састанку је присуствовало око 400 родитеља. У сагласности са наставницима школе, родитељи су предложили да се путем оснивања једног фонда и давањем приредби прибаве средства за слање што већег броја деце на летовање. Једна приредба је већ одржана и приход са те приредбе ушао је у фонд. Сем тога, велики број родитеља дао је прилог за фонд. Сав новац ће бити употребљен за слање здраве деце на летовање. Болесну и социјално угрожену децу ће слати Социјални одсек у нарочита летовалишта.

За летовање здраве деце додељене су школске зграде у селима Штаци, Јарменовци, и Моравци која се налазе на

самом Руднику. Та места су врло добра за летовање, јер су шумовита, имају одличну пијаћу воду и налазе се у близини пруге Београд — Чачак, што је врло погодно како за сам превоз деце тако и за превоз свих потреба за њихово летовање. Деца ће бити обезбеђена добром исхраном. С њима ће поћи лекар и неговатељице које су се оспособиле на здравственим курсевима. Све трошкове путовања, исхране и неге деце, која ће тамо боравити у две групе по месец дана, плаћаће родитељи према својим материјалним могућностима по 200, 400, 600 и 800 динара.

Седам наставника се добровољно пријавило да пође са децом. Наставници ће се заједно са пионирским руководиоцима старати о васпитању деце на летовању.

Деса СТОЈИЉКОВИЋ
Булевар Црвене армије 75

Културни живот

Делатност чланова Удружења композитора Србије

Народно-ослободилачка војска дала је значајан прилог нашој музици. Она је донела, пре свега, богат избор народних песама у оригиналним мелодијама из свих југословенских крајева. Млади борци, певајући, донели су и уметничке обраде наших партизанских, народних и совјетских песама. Наши композитори су из овог богатог материјала одабрали оно што је највредније и настоје да томе дају што убедљивији уметнички израз. Највећу популарност до сада су постигле композиције: „Уз маршаља Тита“ од Оскара Данона, „На Кордуно гроб до гроба“ и „Иде Тито преко Романије“ од Миленка Живковића, „Друже Тито“ од Јосипа Славенског, „Песма Београду“ од Миховила Логара, на текст Т. Младеновића, „Друже Тито љубичице бела“ од Николе Херцигоне.

Удружење композитора Србије основано је фебруара месеца 1945 године. Отада наши композитори развијају све пристијну везу са средином у којој раде и нашом стварношћу. Композитори се труде да изразе радни елан наших народа, нарочито оmlадине и да потстакну радне масе на још значајније подвиге и прегнућа. У томе су наши композитори забележили и извесне успехе.

Повезивање композитора и њихових дела са акцијом општег значаја, стварање дела приступачних радним колективима и аматерским културно-просветним екипама довело је до масовног интересовања наших људи за рад сваког композитора појединачно. Композитори су само у првој мајском такмичењу 1946 године дали око 60 дејних и оmlадинских хорских композиција, 20 масовних песама, 40 обрада народних песама, 5 маршева и 3 аранжмана из познатих дејних дела домаћих аутора. У конкурс за маршеве, расписаном од стране Југословенске армије, награђени су маршеви Живковића и Рајчића.

Музика, која се гушила у бесадржајном формализму, уочи озлог рата, ослобођењем земље, нашла је најзад нову форму и своју тематику. Наши композитори сада се појављују у свим областима музичке делатности почев од уметничких обрада, песама из народно-ослободилачке борбе и народних мелодија, хорских композиција па преко камерне музике, клавирских композиција, кантате за хор и оркестар, мелодраме до симфоније, балета па чак и опере.

Композитор Стеван Христић компоује музику за балет „Охридска легенда“, на које се дело полажу велике наде. Оперски репертоар добиће прву комичну оперу композитора Петра Коњовића „Поп Ђира и поп Спира“. У развоју симфонске музике бележимо другу симфонију Станоја Рајчића, Јован Бандур до јесени ће завршити симфонију на којој дужи ради.

Из области камерне музике композитор Миленко Живковић даје „Епикон“ за чело и клавир; затим љубица Ма-

рић и Милан Ристић компо-

новали су сонате за виолину. Низ композитора компоновао је мелодраме, кантате за хор и оркестар, композиције за соло глас и оркестар, на текстове разних наших песника. Композитор Миховил Логар компоновао је кантату за хор и оркестар „Жетварите“ на текст македонског песника В. Марковског. Станојло Рајчић, компоновао је мелодраму по тексту песника Ђо-пића „Грб у житу“, која је врло често извођена. Јован Бандур компоује песму за соло глас и оркестар „На гробу стрељаних ђака“ на текст Десанке Максимовић. Стварање су и хорске композиције озбиљног карактера, исто тако на текст наших песника. Композитор Марко Тајчевић даје хорску композицију „Пресма мртвих пролетера“ на текст Ђопића. Композитор Миленко Живковић даје „Раџеник“ на народни текст. Композитор Миховил Логар компоновао је „Мост“ на текст песника Панић-Сурена, који се врло често и са великим успехом изводи.

Рад наших композитора на уметничкој обради народних мелодија, уз пратњу малог оркестра, за практично извођење на радију, врло је плодноносан. Да ли ће он остати у том облику и музичкој обради зависи од резултата који треба тек да се покаже. У томе највише су се истакли композитори Стеван Христић, Љубомир Бошњаквић, Крешимир Барановић, Михаило Вукдраговић и други. Композитори стварају и уметничке обраде мелодија за мешовити хор.

Приредбе за грађевинске раднике

Упалати „Риунионе“ одржава се сваке среде у 5 часова по подне по једна биоскопска претстава за грађевинске раднике. Ове претставе организује Дом културе Првог рејона. Поред филма одржавају се и кратка предавања о актуелним догађајима. До сада су одржане три биоскопске претставе и три предавања.

Сваким даном домови културе проналазе нове форме културно-просветног рада са грађевинским радницима. Овим радом успевају да прикупе и заинтересују раднике за културно-просветне манифестације које су нама досада мало биле познате и приступачне.

Када је Дом културе Првог рејона организовао прву филмску претставу, у сали није било много радника. Идуће претставе било их је више. А сада већ, филмским претставима присуствује преко 400 радника.

Осим биоскопских претстава за грађевинске раднике домови културе разних рејона дају приредбе, усмене новине и одржавају разне стручне курсеве. Тако је на Северном булевару недавно одржана једна приредба коју је и филмско предузеће анимало.

Пре два месеца изишло је из штампе репрезентативно илустровано издање „Златне степенце“, колективна збирка лакших композиција за виолину и клавир.

Удружење српских композитора позвало је удружење композитора из осталих република, како би створили Савез југословенских композитора. Овим Савезом повезале би се све музичке стваралачке снаге у целој држави и на тај начин створила би се јединствена организација, кроз коју би се остваривала наша музичка култура, како у погледу ширења домаће музике у земљи, тако и у иностранству. Конгрес свих композитора треба да се одржи у јесен и том приликом извршеће се фестивал југословенске музике, који би обухватно музички фолклор, хорску, камерну и симфонску музику.

Рад српских композитора све се јаче повезује са радом књижевника, те се све чешће појављују дела као резултати појединачног рада писца и композитора.

Издавачко предузеће „Промисла“ досад је издало и умножило многа дела наших композитора. Најбоља дела из области оркестарске, камерне, и клавирске музике послана су у иностранство.

Српски композитори припремају се да у 1947 години, у својим новим музичким делима, достојно изразе велики подухват радног и стваралачког елана наше оmlадине. Композитори ће одлазити на Пругу и непосредним доживљавањем стећи драгоцене утиске, који ће им послужити за музичке облике већих размера.

Поред свих успеха у раду на културном уздицању грађевинских радника, има доста и пропуста. Ни на једном месту где су смештени грађевински радници, например, нису стављене пароле, како би се и на овај начин деловало на њихов развитак. Затим, нигде није спроведен неки плански рад у културно-просветном уздицању радника. Многи грађевински радници још нису обухваћени читалачким групама ни курсевима за стручно оспособљавање, па чак ни аналфабетским и просветним тељевима.

ЈАВНИ КОНЦЕРТ РАДИО-БЕОГРАДА ЗА УДАРНИКЕ И НОВАТОРЕ

У недељу, 25 овог месеца, у 11 часова, Радио Београд приређује на Коларчевом универзитету јавни концерт за новаторе, ударнике, рационализаторе и најбоље раднике свих београдских предузећа.

У извођењу програма суделују: радио хор, симфониски оркестар, кuartет Комарова и група народних певача.

— Производња у заводу „Калинин“ одлично је организована. Прелаз са ратне продукције на мирнодопску извршен је у заводу, по свему судећи, без тешкоћа и застоја. Највише нас задиљује енергија и одушевљење које радници уносе у извршење Петогодишњег плана, у обезбеђење високог темпа производње.

Подоловск није само индустријски, већ је и културни центар. Град није велики, али има 18 средњих школа, грађевински техникум, библиотеке, велики број клубова, болница, дејних јасли, породилишта. Да наведемо један занимљив податак: 1917 године за уређење града било је утрошено 1.500 рубаља, а 1946 године — око четири и по милиона рубаља, тј. три хиљаде пута више. Тако је Подоловск данас. Један од подоловских староседелца, Владимир Билибин, прича каква је раније, пре Великог октобра, био Подоловск.

— Пре 1917 године наш град имао је само две улице. Дуж пута, само на појединим местима каплдрисаним каменом коцком, пружале су се мале кућице. Изгледало је као да су урасте у земљу. Иза тих кућица — дустаре,

Ових дана у Београду гостује Хрватско културно друштво из Суботике и фолклорне групе хрватских села Бача, Бачког Брега, Сонте, Павне, Бањих Винограда, Таванкута и Жедника. То су у исто време прве сеоске групе које гостују у Београду.

ЈЕДНА ЛЕПА И КОРИСНА НОВИНА

Покретна позорница

На Шестом рејону Дом културе у сарадњи са члановима Драмске секције Шестог рејона, ових дана завршио је изградњу једне покретне позорнице. Покретна позорница, широка шест а дугачка четири метра, има то преимућство да може да се подешава према простору. Саствљена од летавица придржаних вишкловима и шрафовима цела позорница са подијумом може да се смањује и по дужини и по ширини. Уз то, тај се посао обавља лако и брзо. Све руком, без употребе иједног алата, за 20 минута чак и нестручњак може да је склопи. Лако се преноси и намешта, а може да служи и за претставе и у дворани и под ведрим небом.

Поред покретне позорнице, направљен је и покретни намештај: камин, библиотека, мали сто, писаћи сто, столице, фотеље. И позорница и намештај направљени су од лаког дрвета. Сав намештај, с позорницом, када се склопи може стати у једна шпедтерска кола. На позорницу може да стане око 60 људи, тако да се на њој могу изводити и већа дела.

Ову покретну позорницу и намештај саставио је члан драме Живко Матић, аутомеханичар, за 120 радних часова.

Пројекат и идеју о покретној позорници дао је Владета Драгутиновић, члан Дrame и редитељ Народног позоришта. Под његовом управом ради драмска група Шестог рејона већ две године, а руководиоца ове групе је Мила Преодојевић, глумица.

Код чланова Драмске секције Шестог рејона влада велико задовољство што је успео покушај с покретном позорницом и како настаје лето, то ће секција имати прилике, да свим крајевима Београда, на разним градилиштима, па и по селима, прикаже свој марљиво припремљен програм.

Боравак истакнутих француских научника у Београду

У Београду бораве, као гости Београдског универзитета и Друштва за културну сарадњу Југославија—Француска, познати и истакнути француски научници Андре Шолеј, Анри Бенар, Марсел Пренан и Жорж Тесије.

У присуству француских научника, пре неки дан извршен је свечана предаја 20.000 научних књига Београдском универзитету, као поклон француских универзитета, научних установа и напредних кругова Француске. Обилан дар у научним књигама претставља огромну вредност и озбиљну помоћ нашој науци и нашој универзитетској библиотеци, која је тешко страдала у рату, утолико пре јер се међу поклоњеним књигама највећим делом налазе научна дела која уопште нисмо имали.

Француски научници у току свога боравка у Београду одржали су више предавања излажући резултате својих научних истраживања. Тако је професор Анри Бенар, на врло приступачан и занимљив начин, говорио професорима, асистентима и студентима Медицинског факултета о својим погледима и истраживањима

на пољу медицине, обрађујући нарочито проблем обољења бубрега, док је професор Жорж Тесије говорио о будућности науке и односу човека према науци, а Андре Шолеј о Трсту и Јулиској Крајини, научно објашњавајући да сви етнографски, географски и историјски чиниоци, па и сам поглед на карту говоре у прилог захтева Југославије.

Професор Марсел Пренан одржао је једно предавање на Коларчевом универзитету о борби француског народа против окупатора, под руководством Комunistичке партије Француске, истичући да је борба народа Југославије служила као пример у Француској.

У току разговора са нашим научним радницима претресана су организациона питања научног рада, могућност побољшања рада и веза Београдског и Париског универзитета, питање размене студената и професора итд. Гости су се такође интересовали за наш први Петогодишњи план и начин како се приступа његовом извођењу, за устројство народне власти и њено функционисање, и уопште за живот и рад у Југославији.

Наш петогодишњи план од огромне је важности за даљњи свестрани развитак наше земље. Он изгледа на први поглед врло тешко остварљив за оне који су навикли на старе норме и форме у раду, за оне који су навикли да гледају како страни капиталисти искориштавају добра наше земље за оне који не вјерују да се народи Југославије могу, углавном, властитом снагом подићи из досадашње заосталости. Али досадашњим искуством, у кратком периоду посљератне изградње, наши су народи показали такву стваралачку снагу и постигли тако велике резултате да то претставља пуну гаранцију да смо ми кадри остварити и теже задаће но што је овај петогодишњи план.

У привреди ће бити потребна крајња будност против разних штеточина, који би покушали ометати остварење петогодишњег плана. Према њима је потребна не само највећа будност, но и највећа строгост, ако се такви појаве.

ТИТО

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

ПОДОЉСК пре револуције и данас

Подоловск је један од мањих градова РСФСР. Удаљен је од Москве само 43 километра, у правцу југа, захваљујући електрификацији железнице — та је електрификација извршена по дописку совјетске власти — ста- новницима Подоловска омогућено је да увече посете претставе у московским позориштима и да се релативно рано врате кући.

Подоловск је индустријски град. Производњу његових завода и фабрика сачињавају шивачке машине, акумулатори, разне потребе за индустрију нафте, трикотажа, цемент итд. Завод за израду машина, који носи име славног совјетског државника Сергеја Ордонникова, познат је по својој одличној и обилној производњи.

Обавља у више огромних зграда, док су староседеоцима још у сећању мале радионице, у којима се пре три деценије вршило слапање шивачких маши, на америчке фирме „Синтер“. Машине је тада слапало само 800 радника. Сви делови увозени су из иностранства.

Совјетска влада потпуно је реконструисала то индустријско предузеће, уложивши у његову реконструкцију 25 милиона рубаља. Створен је потпуно нов завод, у коме је данас запослено више хиљада радника. Пре извесног времена завод је посетила делегација енглеског професионалног савеза трудебника индустрије машина, на челу са својим претседником Џеком Та- нером. Завод, одлично снабдевен свим потребима велике и модерне индустрије, оставио је на госте снажан утисак. Та- нер је рекао:

У јесен и у пролеће улице су биле покривене блатом, у летњим месецима — прашином, у зимским — снежним наносима... Ето, тако је изгледао Подоловск пре револуције. Имао је 19 крчми и само једног лекара. Становника је било непуних девет хиљада, и то 50% неписмених...

Бедним газдинством града, као и судбином становника, руководио је градска управа коју су бирали месни утицајни људи, без икаквог учешћа становништва. Господар града био је Чуркин, богати трговац. У градској управи водили су прву реч Гуликов и Носов, такође трговци. Није их интересовало ништа сем личног богаћења, а уређење града — понајмање...

Чуркинов магацин испалио се баш на оном месту где је ту скоро подигнута лепа зграда клуба металца. Од старог града остали су само усамљени периферични кућерци. Остала су, додуше, и сећања старца на невоље Подоловска у годинама царизма...

Данашњи Подоловск је добро уређен индустријски културни центар, сарађен рукама совјетских људи.

Ко данас управља тим градом, ко се стара о његовом

процвету, о напретку месне привреде, о задовољењу културних и животних потреба становништва које се брзо повећавају?

Највиши орган месне власти је Градски савет депутата трудебника. Савет сачињавају 200 депутата које је на основу Стаљиновог Устава изабрало становништво града. У даљеку и неповратну прошлост отишле су године у којима су месни богаташи и царски чиновници одлучивали о судбини Подоловска.

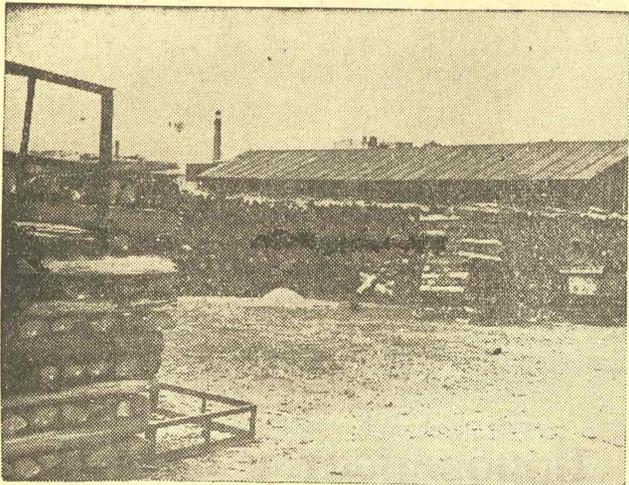
У саставу Подоловског градског савета потпуно се огледају начела најшире демократије, на којима је заснован живот совјетског друштва. У Градском савету заступљени су сви слојеви становништва. Радом Савета руководи Виктор Лобачев, бивши радник завода „Ордионидзе“. Лобачев је радио у Градском савету још пре рата. Борио се на фронтима Отаџбинског рата и добио је неколико одликовања.

Међу депутатима Градског савета видимо заслужног лекара Руске Републике Николаја Маштанова, бившег бравара завода „Калинин“ Ивана Демилова, радницу истог завода Марију Потаткову, инжењера Петра Синова, учитељицу Марију Су-

харјову. Месно становништво познате и цени све депутате — вредне и заслужне јавне раднике.

КОМУНАЛНИ ПРОБЛЕМИ Београда

ВЕЛИКЕ КОЛИЧИНЕ ОГРЕВНОГ ДРВЕТА И УГЉА ЧЕКАЈУ КУПЦЕ

Једна дрвара у улици „29 новембар“

Пре неколико дана започела је расподела дрва за грађанство. Расподела се врши домаћинствима на карте К-3, К-4, К-5 и К-6. На сваку од ових карата следује један метар дрва. Дрва се дају сопственицима К-3 и К-4 карата на име следовања од јула до децембра 1947, а сопственицима К-5 и К-6 карата на име следовања за месеце јули, август и септембар.

На дрварама има буковог, храстовог и брестовог дрвета. Грађани могу да бирају дрва. Градско предузеће „Огрев“ се постарало да набави довољну количину дрвета, како би грађанима обезбедило што ранији огрев за зиму. На стовариштимма има око 50.000 кубних метара дрва и сваког дана се довозе нове количине.

Дрва се деле у партијама зато да бисе грађанима олакшала набавка. Много је теже грађанима да исплате одједном већу своту новца, него два-три пута да плаћају мање суме. Градско предузеће „Огрев“ је водило рачуна о томе и увело нов начин расподеле дрвета, то јест увело је расподелу на рокове. Годишње следовање се издаје у два три рока, а не одједанпут. Тиме су грађани у могућности да у сваком року подигну мање количине дрвета и себе обезбеђују полако за зиму. У случају да неки грађани не подигне следовање дрвета у одређеном року, он не престаје да важи; грађанин може своје следовање да дигне у наредном року. На дрварама има дрвета у довољној количини и сваког дана

се довози ново дрво. Да се слагалишта не би затрпала нововприспелим количинама, потребно је да се садања залиха смањи. А залиха се може смањити једино ако грађани у што већем броју и што пре подигну следовање. То је и у интересу самих грађана, а и у интересу предузећа „Огрев“. Растерењем слагалишта омогућује се довоз нових количина, а тиме ће грађани бити обезбеђени не само за овај рок него и за наредни.

Угаљ је из слободне продаје. Угаљ је из рудника „Крека“, колубарског басена и из Манасије. Он је доброд квалитета и има га у довољној количини по свим слагалиштима. Пошто грађани немају довољно новца, не могу да одвоје потребну суму за куповину угаља, а да би се благовремено снабдели огревом за зиму, Градска народна штедионица издаје кредитне бонове за угаљ. Синдикалне подружнице могу преко кредитних бонова да обезбеде својим члановима потребне количине угаља. Свака синдикална подружница треба само да достави Градској штедионици списак чланова који хоће да купе угаљ. Градска штедионица ће издати кредитне бонове са којима се на свим градским стовариштимма може подићи угаљ.

Требало би да грађани благовремено подигну огрев. Сада га могу добити без чекања у редовима, којих је пред зиму тако много. Благовременом куповином обезбедили би себе, помогли растерење стоваришта, помогли остварење плана довоза.

Коме су потребне кутије од конзерви и ко је дужан да их скупља

По улицама Београда, по плацевима и рутевинама леже гомиле старих кутија од конзерви. Те кутије нико не склања, оне леже неискоришћене, кваре изглед града и кује ваздух. У свакој конзерви увек остане помало јела, то се јело усмрди, испарава и ствара неподношљив смрад. Лето је већ ту, дани су све топлији и ако те кутије од конзерви остану и даље да леже по улицама, може лако доћи и до неких зараза.

Одмах после ослобођења почело је грађанство да прима следовање конзерви. Празне кутије су се бацале на ђубришта или по улицама. Тако су те кутије пропадале иако су могле лепо да се искористе. Од тих кутија може да се искористи калај и алуминијум. Фронтовске организације су узеле на себе да скупљају по кућама кутије од конзерви, да би се оне могле корисно употребити. Омладинци и пионирци су скупљали по кућама празне кутије и односили их на плацеве.

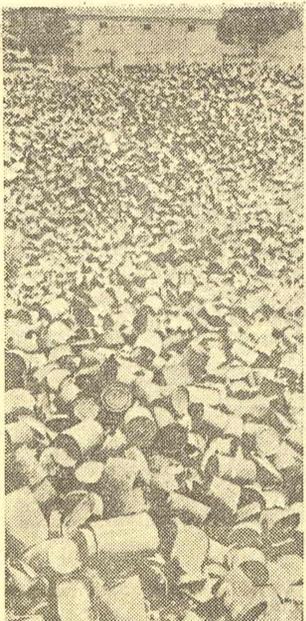
Одељење индустрије и занатства ИНО-а преузело је мере да се кутије уклоне са улица. Дозволило је лимарима по свим рејонима Београда да узимају колико год ко хоће празних кутија и да их употребити. Лимари су правили од њих разне посуде и играчке. Но ипак, количине које су они искоришћавали биле су и сувише мале, гомиле кутија од конзерви се нису смањивале.

Пошто се „Отпад“ жално да му је немогуће да прими скупљене конзерве зато што нема транспортних возила. Одељење индустрије и занатства ИНО-а је упутило акт предузећу „Отпад“ у коме препоручује да ступи у везу са Управом за градску чистоћу, пошто ће Управа за чистоћу претузети на себе превоз. „Отпад“, међутим, није учинио ништа. Одељење индустрије и занатства ИНО-а је упутило акт предузећу „Прерада“ у коме позива то предузеће да ступи у везу са Управом за чистоћу. Управа за чистоћу ће извршити и превоз конзерви о свом трошку. Предузеће „Прерада“ још ништа није учинило по том питању. Обавештена је такође

Управа за чистоћу да треба да ступи у везу са предузећем „Прерада“. Управа за чистоћу такође није ништа учинила.

Гомиле конзерви и даље леже по улицама. Остаци хране се распадају и кује ваздух. Одговорна предузећа за искоришћавање тих отпадака тврде да су у немогућности да приме на себе прераду и скупљање и превозење кутија од конзерви. А изношење ђубришта спада у надлежност Управе за градску чистоћу. Конзерве треба уклонити из града. Требало би их однети негде ван града и све истоварити на једну гомилу, јер ће касније можда бити више могућности за њихово искоришћавање. Ако су пак неупотребљиве, треба их бацити у реку или на неки други начин уништити.

Управа за градску чистоћу има довољно возила и људи и цео посао изношења празних кутија од конзерви ван града био би посао од неколико дана. Требало би да Управа ан-

Гомила кутија од конзерви у близини стругаре Прометне банке

гажује људе да што хитније уклоне са улица и плацева те старе кутије. Тиме би нестало ружне слике са наших улица и била би уклоњена опасност од могућих зараза.

25 маја

Народи Југославије испоручиће маршалу Титу своје пламене поздраве и завете

путем штафета а преко најбољих омладинаца и физкултурника

Двадесет петог маја Београд ће имати једно велико славље. Народи Југославије, преко најбољих омладинаца и физкултурника, а путем штафета, испоручиће своје љубљеном Маршалу, пламене поздраве и завете за испуњење и премашење Петогодишњег плана.

Штафете свих народних република, Југословенске армије, Омладинске пруге и радилишта, у своје сливању, на путу ка Београду, повезују сва историјска места, жаришта народноослободилачке борбе. У свима местима, из којих штафета полази, или кроз која пролази, приређују се велике народне свечаности. Маршалу Титу упућују се поздраве захвалности за велике тековине и дају завети да ће задаци, који се пред све народе а и сваког појединца постављају Петогодишњим планом, бити у свему испуњени и премашени.

Хиљаде и хиљаде носилаца штафета из историјских места, из среских места и области, уливају се у главне штафетне правце. Хиљаде и хиљаде најбољих омладинаца, најбољих физкултурника и физкултурница, ближе се Београду.

Сливање свих штафета на Теразијама

Све штафете стижу у Београд 25 маја, у 17 часова. Штафета Војводине прећи ће преко савског моста и Коларчевом улицом доћи на Теразије. Штафета Хрватске и Словеније доћи ће на Теразије из Призренске улице, Омладинске пруге, ваздухопловства, кроз Кнез Михаилову улицу; Србије, Југословенске армије (пешадије) Булеваром Црвене армије. Штафете народних република Црне Горе и Македоније доћи ће на Теразије кроз Коларчеву улицу, а Босне и Херцеговине, радилишта у Железнику, Југословенске ратне морнарице из Балканске улице. Београдска и пионирска штафета доћи ће на Теразије Булеваром Црвене армије.

Београдска штафета поћи ће из Јајинаца

Београдска штафета поћи ће из Јајинаца, где је фашистички окупатор стрељао 70.000 родољуба. Штафету ће носити 592 омладинца и 306 омладинки. Пионирска организација даје 140 штафетних тркача, а остале тркаче ће дати омладинца рејона и београдска и земунска физкултурна друштва.

Штафета ће ићи Авалским друмом, поред трибина на Бањици, пролази уликом Незнаног јунака према Болници, железничког саобраћајног особља у Дедињу, уликом Теодора Драјцлера и иде према последњој трамвајској станици на Дедињу, где је полиција 1939 година убила неколико напредних студената. Штафета одавде силази до Топчидерске станице, Мостарским друмом, одавде преко Звезде, на стадион ЦДЈА, поред Седме женске гимназије и избија на Булевар Франје д Бупера. Одавде иде Јужним булеваром, — уликом Максима Горког до улице Вукчице Митровић, где се за време окупације налазила илегална штампарија, излази на Милешевску, иде Сивћелићевом до Студентског дома, уликом „27 марта“ до болнице у Видинској, ули-

цом „29 новембра“, Цетинском, Лоле Рибара, у Влајковићеву, избија на Булевар Црвене армије, а одавде на Теразије.

Штафете ће са Теразија однети Маршалу 278 мушких тркача и 128 женских

Штафета ће у Београд доносити 194 мушка и 104 женска тркача. Штафете ће имати следеће боје: Војводине — зелено-бела, Хрватске — плаво-црвена, Словеније — плаво-бела, Омладинске пруге — жуто-бела, Србије — црвено-плава, Македоније — плава, Црне Горе — црвено-бела, Босне и Херцеговине — бело-црвена, Железника — жуто-црвена, београдска и пионирска бела.

Од Теразија штафете ће однети маршалу Титу 278 мушких тркача и 128 женских.

На Теразијама ће бити велики народни митинг како за дочек штафета, тако и за испраћај.

Распоред грађана биће извршен на следећи начин: Прво: Кнез Михаиловом улицом, Теразијама до Балкана, Друго: Коларчевом, Тргом Републике — Теразијама до „Акре“, Треће: Славија — Краља Милана лева страна до Лондона, Кнеза Милоша до Мостара, Четврто: од Лондона — Кнез Милошевом до Теразија десна страна, Пето: Лондон — Кнеза Милоша — Теразије лева страна, Шесто: Булевар Југословенске армије — Славија и Седмо: од Мостара до Дедиње.

На простору између хотела „Балкана“ и „Москве“ налазиће се трибине, на којима ће се на свечан начин примити штафете и испратити за Дедиње.

Од недеље до недеље КРОЗ СПОРТСКЕ ДОГАЂАЈЕ У БЕОГРАДУ

Прошле недеље у Београду је почела и последњих дана се у Београду завршила велика бициклическа трка око Војводине, у част Другог конгреса Народне омладине. У овој трци учествовало је 43 возача из целе Србије. Избор је био такав, с обзиром на значај ове трке, да се она може охарактерисати као трка, у којој су одмерене најбоље снаге бициклизма у Србији.

СЛУЧАЈ — ИЛИ БОЉА КОНДИЦИЈА

Два београдска физкултурна друштва, „Црвена звезда“ и „Металца“ имају футбольске тимове, који учествују у државном првенству. У току такмичења, показала су низ изненађења, узевши бодове својим, често, врло јаким противницима.

Међутим, за сусрете ова два тима између себе, никада не може ниједан навиком сигурно да тврди који ће тим победити. „Црвена звезда“ била је на другом месту. Борила се и за прво. Металца је много даље. Међутим, у сусрету прошле недеље, догодило се оно што су многи симпатизери „Металца“ скривено прижељивали: Металца је одузео оба бода своје ривалу у Београду.

„Црвена звезда“ турила је у Београду одлични тим „Хејдука“. Узимала је бодове многим а ето, уступила је своја два драгоцена бода „Металцу“. Овим се не каже, да тим „Металца“ није так и није добар! Али је карактеристично, да је пред завршетак првенства, „Црвена звезда“ оба бода препустила „Металцу“. И у јесењем такмичењу и сада.

Објективни посматрачи сусрета кажу, да „Црвена звезда“ нема среће са „Металцем“. Да ли је срећа у футбалу околност као пошта? Или та срећа стоји у саставу тима и умешности ногу играча — пошти? Заста, би требало потражити овај разлог. Ако већ није насно, јер до завршетка првенства „Црвеној звезди“ претстоје још: одласци у Титоград и Сарајево, сусрет у Београду са „По-

бедом“ из Скопља и највећи испит, одласци у Загреб, за сусрет са „Динамо“. Да ли је сусрет „Металца“ — „Црвена звезда“ препустио Загребљанима друго место на табели за државно првенство, или оно има да припадне Београђанима?

ТАЛЕНТИ — НА ДВА ТОЧКА

Београдски физкултурници се поносе овом тужином. У којој је највише било чланова београдских физкултурних друштва („Металца“ и „Милиционара“). По квалитету возача, београдска друштва, такође, имају пуно разлога да се поносе. Победник ове велике и значајне трке, Александар Зорић и треће пласирани Јован Трифуновић су из „Металца“ а друго-пласирани Драгиша Јешић, из „Милиционара“. Одмах иза ових долази још неколико одличних возача из „Милиционара“.

Када се узме у обзир да је бициклически спорт код нас у Србији до недавно био прилично заостао, онда је овај успех српских, а нарочито београдских бициклиста један велики успех. Ово тим пре, када се зна да у Загребу, например, бициклически крос није ни одржан, а да је у Љубљани, центру Словеније, где је бициклизам много развијенији, побацио, — онда се овом успеку треба да радују сви физкултурници и да се овој грсној физкултуре посвети још већа пажња.

Београд, убудуће, на државним па и на међународним такмичењима може да учествује са репрезентативним снагама.

ВРЕДНИ — О КОЈИМА СЕ МАЛО ПИШЕ

Прегнућа нису за то да се о њима стално прича. Она су због жеља и свести да се постигне што више успеха. Тако су схватили свој рад и руководиоци и чланови актива Шесте мушке гимназије у Београду. У Београду је јак штампач и многе се пише о физкултурницима у Београду. А нико се не сећа вредних чланова актива Шесте мушке гимназије.

— Нама није циљ да се о нама пише... — каже један из стањани члан актива. — Ми желимо да будемо најбољи средњошколски актив, а то није мала ствар.

Актив Шесте мушке гимназије најбољи је актив у Београду. Преко 600 чланова редовно тренира, а за значну физкултурна такмичења се сваки члан. Досада има положених преко 1750 норми. На Омладинску пругу послаће 500 чланова...

— Ми смо премашили дате обавезе у мајском такмичењу. У следећем, то ће бити још позитивније. Ми учествујемо у Слету са преко 100 чланова. Крај Београда према Звездари већ познате наше чланове. Ми учествујемо у добровољним радницама, стараме се да неши чланови буду и добри људи и вредни трудбеници. Нашим рукама изградимо потребне терене за вежбања...

О овасвим младим трудбеницима треба да се прича и пише.

УКРИПЕНЕ РЕЧИ

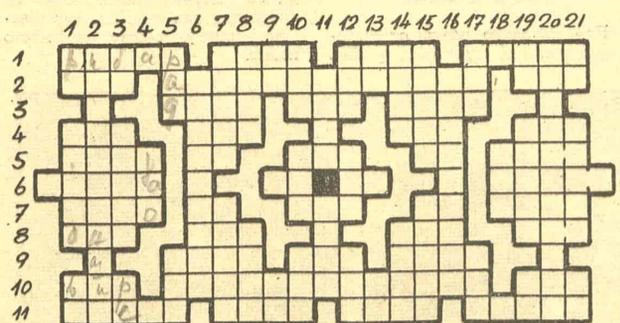
ХОРИЗОНТАЛНО:

1) Претседник Президијума Народне скупштине ФНРЈ, поука, покрајина у Народној Републици Хрватској, брнганско острво у Средоземљу; 2) та, овамо, наш први домаћи филм, обор, највећи рудник бабра у Европи; 3) свежа, поклонили, митолошки оснивач Рима, прти, сугласник; 4) Градски народни одбор, европска престоница, задње слово нашег великог града, терен, шанца; 5) тврђава из времена крсташких ратова, иницијали писца књиге „На обали Неве“, престоница старе рашке државе, десето и треће слово азбуке, рибања јаја; 6) наше мушко име, предлог, једна млада европска армија, пакао, свежа, оток у Италији; 7) иницијали писца „Смрт Смаилага Ченгиаса, место у коме је одржан први међународни филмски фестивал, лична заменица, део зграда; 8) лична заменица, совјетска аутомобилска марка, сугласник, припадник једног братског словенског народа, наше мушко име; 9) двадесет осмо слово азбуке, дело Карла Чапека, леваја, продоран узвик, сугласник; 10) врлог, мере за електричну енергију, наш омиљени десник, узречница, гове-

ће сало; 11) утеха (наречење), сеоски писар, босанско мушко име, нама река.

ВЕРТИКАЛНО:

1) Грчко слово, америчка мера за бензин, кинеско мушко име; 2) наш песник народни херој; 3) хемиска ознака за баријум, чехословачко издвачко предузеће, нота; 4) свежа, тужан узвик, сугласник; 5) популарни синдикални лист, ја (француски); 6) Марксова теорија; 7) предатно напредно издвачко предузеће, фудбалер „Црвене звезде; 8) турско мушко име, није гладна; 9) скраћеница за улицу, сугласник, коњ; 10) туга, тешка болест, прашина; 11) санскритски свети спис, врло потребан за развој биљке; 12) притока Дрине, преживљавање при опавању, товарна животиња у Тибету; 13) иницијали сло, веначког књижевника, сугласник, два различита слова; 14) творца теорије о земљиној ротацији, чешљика; 15) корална острва, голио; 16) московски централни радио клуб; 17) умри, чети слова воде; 18) свежа, непозната ко, личина, сугласник; 19) иницијали совјетског књижевника, изводиоц неар-

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ХОРИЗОНТАЛНО:

1) Спорт, Тарле; 2) мола, вал, дин, Елоп; 3) риа, озон, Дрим, ако; 4) тона, метру, стан; 5) виме, ко, пружки, стил; 6) бразна, антена; 7) орао, Логар, И. А. (Иво Андрић), ари; 8) спор, сирак, Тоде; 9) мед, слон, Зо-

ла, Пир; 10) ерос, див, вод, биљо; 11) Тесла, сићан.

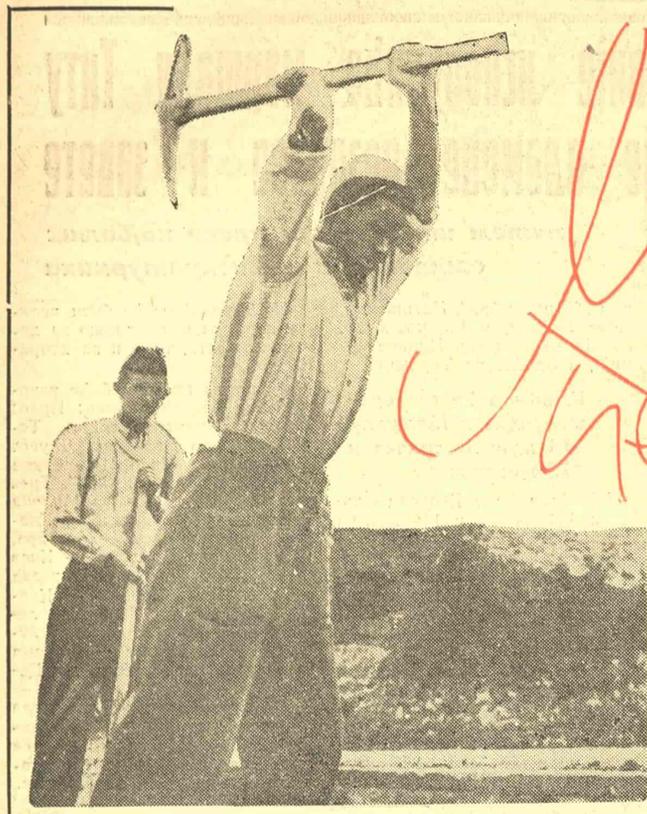
ВЕРТИКАЛНО:

1) Смрт, смет; 2) Попов, опере; 3) одани, Родос; 4) Ра, амбар, сл; 5) т, Еро, а; 6) во, а, С. Д. (Сан Доминго); 7) аз, Кил, Ли; 8) Ломоносов; 9) неп, агин; 10) т, р. А. Р. (Александар Ранковић); 11) друа, раз; 12) Дружинков; 13) и, и, нта, ло; 14) Н. М. (Николај Матјушкин), е, А. Д. (Алфонс Доде); 15) т, сна, предлог; 16) а, е, старт; 16; 17) рзати, Ђолић; 18) ло, кал, идиза; 19) Елон, Арон.

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ

СА РАДИЛИШТА
У ЖЕЛЕЗНИКУ

Велико
дело
и
рада

Фронтвци Трећег рејона Осмог блока на добровољном раду на рашчишћавању рушевина на углу Балканске и Адмирала Гепрата улице

ШАХ

Прибраност у партији

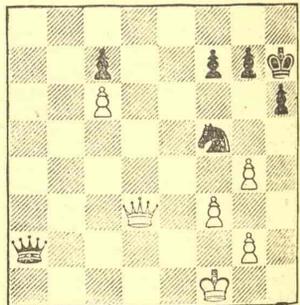
Тешка турнирска партија захтева не само добро знање, борбеност и истрајност, већ и прибраност у тешким ситуацијама. Ни у најкритичнијим положајима не сме се изгубити хладнокрвност. Ипак се дешава и чувеним мајсторима да се у компликованим и опасним положајима збуне, а нарочито кад су у оскудици времена размисљања. Тако су на једном некадашњем турниру Нимцовић и Рубинштајн, у журби да не прекораче дозвољено време, узастопно пропустили да један другог матирају. Дешавало се да неки мајстор преда партију у тренутку, када је неким финим маневром могао спасти или још и добити. Таква случаја, да преда стварно добивену позицију, догодило се у два маха великом мајстору Флору. Својевремено оштампана је једна мапа књижица са позицијама, у којима су најчувенији шахисти света чинили заиста неочекиване грешке.

Међутим он тај мат није видео! Пропустио је да изведе мат, а тиме му је и победа измакла из шаха. Дошао је убрзо у изгубљен положај и морао да преда. Хладнокрвност у тешким положајима донела је појединим мајсторима лепе победе на турнирима и у мечевима. Баш благадарећи тој особини спасао је крајем прошлог века светски првак Штајниц свој шампионат у мечу с великим руским мајстором Чигорином. Баш у оних тренуцима, кад је Чигорин трабао да ефементира своје најмоћније положаје, Штајниц је искористио пренапљеност свога конкурента. Хладнокрвност је значајна исто толико код одбране колико и код напада. Сваки онај, који жели да има успеха на утакмицама, треба да негује ту важну особину људског духа.

Озрен НЕДЕЉКОВИЋ

Може ли се сачувати коњ

У следећем положају из турнирске праксе белци је дао фигуру да би одржао изгледе на реми. Израчунао је да црни неће моћи спасти коња који је везан маском, а у то нападут и пешаком.

Међутим се испоставило да је комбинација белог била нетачна, јер је противник већ идућим својим ходом осигурао коњу спас и омогућио себи победу. Црни је на потезу. Шта је он играо и како је сачувао коња? Решење ћемо дати у идућем броју.

Шаховске минијатуре

Минијатурама се називају партије које се заврше у сразмерно малом броју потеза. Најчешће се јављају у отвореним играма са почетком 1.e2 - e4, e7 - e5, јер ту брзо долази до борбе. У затвореним отварањима ређе долазе, али се ипак и ту појављују минијатуре. Таква пример имамо у једној партији са Стаутонским гамбитом:

- 1) Sg1-f3, f7-f5; 2) e2-e4, f5-e4; 3) Sf3-g5, d7-d5; 4) d2-d3, e4:d3; 5) Lf1:d3, Sg8-f6; 6) Sg5:h7! Sf6:h7; 7) Ld3-g6+, Ke8-d7; 8) Dd1:d5 мат.

метара терена очишћено је од хумуса.

Хрватска бригада од 21 априла до 16 маја, постигла је следеће резултате: ископано је 6.658 кубних метара земље; испланирано 12.755 квадратних метара; садирано 288 квадратних метара; набијено 1.322 квадратна метра и очишћено 812 терена квадратних метара. На помоћним радовима дато је 913 радних дана.

И у хрватској и у српској бригади ради се и на културно-просветном пољу. Постоје анал-

езник су стигле нове бригаде. Са Омладинске пруге Шамац-Сарајево дошле су једна босанско-херцеговачка, једна словеначка, једна македонска и једна црногорска бригада. Фабрику у Железнику граде данас омплаинци свих народних република. Порушену земљу обнављају заједничким напорима Срби, Хрвати, Словенци, Македонци, Црногорци.

И Железник је место где се не гради само фабрика, него још више - учвршћује братство и јединство. Није тешко

Онда су фронтвци решили да у замену за земљу која се напази под фабриком, дају власницима своју земљу. А новац - за подизање споменика палим борцима.

Недељом сељаци ретко кад раде. Само у изузетним случајевима узимају мотике и одлазе у поље. Откада је почела да се гради фабрика, сељаци Железника више не празнују недељу. Тећ три недеље узастопне 300 до 350 сељака раде од 8 до 13 на изградњи фабрике. Решено је да се тако чини

РАД СА ВАГОНЕТИМА

фабетски течајеви за потпуно неписмене, којих има веома мало. Поред тога, у српској бригади они који знају само ћирилицу уче латиницу, а у хрватској бригади они који знају само латиницу уче ћирилицу. Културно-просветне екипе обе бригаде имају хор, фолклор и дилетантске групе. Бригаде располажу малим књижицама, а на читачким групама обрађује се Петогодишњи план.

У Железнику се челичи братство и јединство

Пре неколико дана, са транспарентима и паролана, у Же-

видети затрљене омладинце који, савни на свом језику, певају једну исту песму. Снажну, младалачку, полетну песму. Братство и јединство, не на речима него на делу.

Учеће мештана, сељака

Почетком априла дошли су први инжењери у Железник. Измерили терен и отишли. Нешто касније, на збору, сељацима који имају земљу где треба да се подигне фабрика, речено је да ће добити новац. Сви су пристали, али су неки више волели другу земљу у месту новца.

све до коначног завршетка радова.

Али, то није све. Сељаци су формирали чете од по 50-60 мештана, које раде по шест дана једна за другом после подне од 13-19 часова. Сељаци из околних села, као свој допринос, послали су интендантури радилишта већу количину намирница.

Радови савним даном све више напредују. Доласком нових бригада, изградња фабрике знатно ће се убрзати.

У првој години планске привреде омладинца ће дати огромни допринос.

Месец дана рада српске и хрватске бригаде

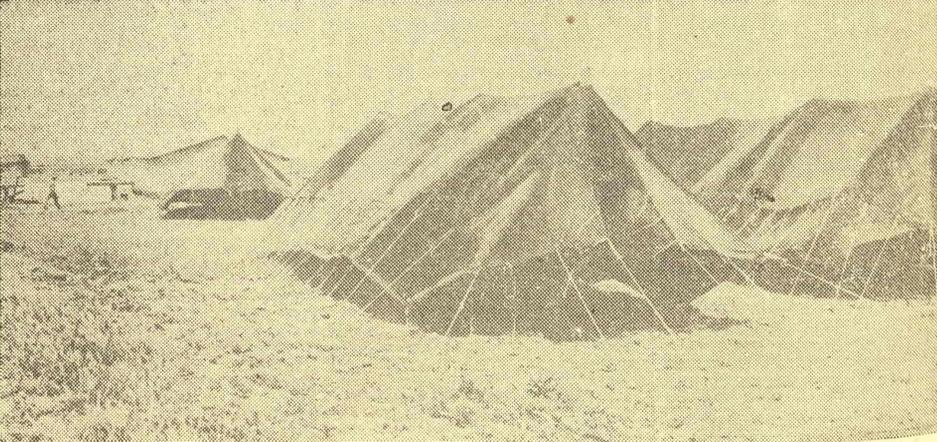
Железник је мало село, које је доскора било скоро пусто. Друмом који води за Пазаревац пролазећи кроз Железник путник је ретко сретao сељаке. Бавили се пословима у пољу, на удаљеним њивама.

Данас је, међутим, Железник изменио изглед. Камioni по прашњавом путу, омладинци у плавим оделима, шатори и са свих страна ори се песма.

Већ више од месец дана српска и хрватска бригада раде на изградњи фабрике. За ово кратко време резултати, које су обе бригаде постигле, заиста су велики. Дух Пруге одмах се осећа и овде - у такмичењу које постоји још од првих дана између појединца, чета и бригаде. Од 21 априла до 17 маја, павле за непун месец дана, омладинци српске бригаде ископали су, превезли и набили 7.218,30 кубних метара земље. На помоћним радовима, око истовара дасака, штафли, цигли и подизању барака, дато је 873 радна дана, 1.069 квадратних

БРИГАДЕ ОДЛАЗЕ НА РАД

ШАТОРИ ЗА СПАВАЊЕ БРИГАДИРА НА РАДИЛИШТУ У ЖЕЛЕЗНИКУ